

Ч. 2 (254)

КВІТЕНЬ — 1988
April, 1988

Рік XXXVIII

ВІДОМОСТІ

СПАРХІЯЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ УАПЦ
У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

THE CHURCH NEWS
of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church
Diocese in Great Britain

Ювілей 1000-річчя хрещення України

З М І С Т

ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ ІЄРАРХІВ УАПЦ	1
ПРИВІТАННЯ БЛАЖЕННІШОМУ ВЛАДИЦІ МИТРОПОЛИТОВІ	4
ПОВІДОМЛЕННЯ І ВЕЛИКОДНІ ПРИВІТАННЯ	5
о. прот. Г. Гусак: РІЗДВО, ПРЕОБРАЖЕННЯ, ВОСКРЕСІННЯ	6
Д-р Святомир М. Фостун: ГЛЯНЬМО ОЧИМА ВІРИ І НАДІЇ	8
РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ ВЛАДИКИ МИТРОПОЛИТА	10
Наталія В. Турчманович: ХРИСТОС ВОСКРЕС, УКРАЇНО	11
Митрополит Іларіон: РЕЛІГІЙНІСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (Уривок)	12
Митрополит Іларіон: БІБЛІЙНІ СТУДІЇ (Продовження)	13
М. І. Мандрика: ВОСКРЕСЕННЯ	16
Проф. д-р Аркадій Жуковський: ВЕЛИКА І СУПЕРЕЧЛИВА ПОСТАТЬ ПЕТРА МОГИЛИ (Продовження)	17
РЕЗОЛЮЦІЯ РАДИ МИТРОПОЛІЇ УПЦ У ЗСА	22
О. Підручний: НА СТЕЖКАХ І ДОРІЖКАХ ТА ДОВКОЛА »ВСЕПРОЩЕННЯ«	23
о. Іван Дерев'янка: 25-ЛІТТЯ ПАСТІРСЬКОГО СЛУЖІННЯ	24
Наталія Лівницька-Холодна: ХРИСТОС ВОСКРЕС	26
М. Вірний: НА СЛАВУ БОЖУ Й НА РАДІСТЬ ПОКОЛІННЯМ	27
Таня Гук: ВРОЧИСТЕ ПОТРІЙНЕ СВЯТО	29
КОЗАЦЬКОМУ РОДУ НЕМА ПЕРЕВОДУ	30
З ЖИТТЯ ПАРАФІЙ УАПЦ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	31
ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ	34
ХРЕЩЕННЯ	44
ЗБІРКИ, ПОЖЕРТВІ, ДОТАЦІЇ ТА ФІНАНСОВІ ЗВІДОМЛЕННЯ	45
РОЗКЛАД ВЕЛИКОДНІХ БОГОСЛУЖЕНЬ У ПАРАФІЯХ УАПЦ	46
Церква Видубицького монастиря — (на внутрішній обкладинці).	
Ст. В. Конаш Конашевський: Св. Апостол Андрій на київських узгір'ях — (на зовнішній обкладинці)	

ЧИТАЙТЕ

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

ПОШИРЮЙТЕ

ПРАВОСЛАВНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ

(КВАРТАЛЬНИК)

» В І Д О М О С Т І «

ЄПАРХІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ УАПЦ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Чи Ви вже ввели передплату

на 1988 рік?

Передплата:

На рік £6.00

або

\$12.00

Published and Printed by the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church
Diocese in Great Britain
1a, Newton Avenue, Acton, London, W3 8A

ВІДОМОСТІ

ЄПАРХІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ УАПЦ
У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
THE CHURCH NEWS

Ч. 2 (254)

КВІТЕНЬ — 1988

Рік XXXVIII

ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ СОБОРУ ЄПИСКОПІВ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Дорогі і улюблені у Христі!

З тріумфальними піснями перемоги, під радісний передзвін святкових дзвонів, ми обіймасмо сьогодні один одного і виголошуємо слова Великоднього привіту: «Христос Воскрес! Воістину Воскрес!»

Ми прийшли сьогодні вночі до притемненого храму і в думках своїх знову переживали сумні події останнього акту Страсного Тижня. Христос у гробі. Сповнені скорботою ідуть до гробу мироносиці, щоб віддати Йому останню пошану. Розгублені і перелякані, розбіглися апостоли Христові, втративши свого Учителя.

Але хіба ж не сказав Він — виразно і недвозначно: «Первосвященикам і книжникам буде виданий Син людський, і засудять на смерть Його, і поганам Його вони видадуть — на наругу, катування і розп'яття, але третього дня Він воскресне?» (Мт. 20, 18-19). Тож, у нічній темряві стояли ми перед закритими дверима храму, освітлені мерехтливими вогниками свічечок — символом надії на здійснення Його пророчих слів.

А тоді — безмежна радість, підтвердження нашої віри, сповнення нашої надії! Христос воскрес! Воскрес, як і обіцяв, увесь світ осяявши Своїм світлим Воскресінням. Завершилось діло нашого спасіння, здійснились сподівання Воскресінням. Завершилось діло нашого спасіння, здійснились сподівання незлічених поколінь, що жили «в темряві й тіні смертельній» (Лк. 1, 79). З Воскресінням Спасителя Христа перед усіма людьми відкрилась можливість стати синами світла, дітьми Божими, співучасниками життя вічного. Чи ж може бути більша радість, ніж усвідомлення, що ми — не випадкові мадрівники на цій землі, не безцільна сукупність атомів, не бездушні гвинтики в гігантській бездушній машині матеріяльного світу, яка невідомо звідки взялась і невідомо для чого існує, а високовартісні творіння Божі, кожний з певною і важливою життєвою місією.

Таку місію має не тільки кожна людина, але й кожна громада, кожне суспільство, кожен народ. Ми повинні бути горді з того, що належимо до народу, який, пресвітившись світлом Христовим тисячу років тому, глибоко усвідомив цю свою місію і вже з самих початків свого існування, як народу християнського, виконував її з найбільшою ревністю. Ми не тільки усім серцем сприйняли віру Христову, не тільки блискавично швидко розбудували

і до високого рівня досконалости підняли своє церковно-релігійне життя в усіх його проявах, не тільки давали незліченні приклади християнського благочестя, але й несли слово науки Христової іншим народам, виводячи і їх з темряви і тіні смертельної. Церква і народ в Україні були протягом століть у найтіснішому зв'язку, якого не могли розірвати навіть найстрахітливіші переслідування. Ми будували з Христом; ми терпіли наругу, катування і розп'яття з Христом; ми воскресали з Христом, і ми залишаємося вірними Йому — за всіх часів, за всіх обставин.

З гордістю за наші здобутки, за нашу незламну вірність Христові, ми святкуємо цього року 1000-літній ювілей хрещення Руси-України. Проголошений з цієї нагоди Святий Ювілейний Рік дає кожному з нас стимул переглянути своє життя, подивитися, чи гідно продовжуємо ми осяги наших батьків, дідів і прадідів; подумати про свій особистий дар Христові та Його Святій Українській Автокефальній Православній Церкві з нагоди її тисячоліття. Кожен з нас одержав від Бога якийсь талант, дехто два, п'ять, або й десять. Не ховаймо цих талантів, як нерозумний слуга у притчі Христовій (Мт. 25, 24-30) — примножуймо їх і використовуймо на славу Божу, на славу Святої Церкви своєї і для загального, а не лише свого власного добра!

Пам'ятаймо, що свій 1000-літній ювілей Українська Православна Церква в Україні зустрічає в темряві найтемнішої неволі. Потоптана, зневажена, позбавлена будь-яких ознак своєї самобутности і будь-якого голосу, позбавлена можливості молитися рідною мовою, вона живе там сьогодні лише в серцях спрагненого віри і вільного життя українського народу. Пам'ятаймо, що силою історичних обставин ми, православні українці у вільному світі є тепер єдиними носіями Українського Православ'я, єдиними правними спадкоємцями Київської Митрополії святого князя Володимира, єдиними охоронцями церковно-релігійної спадщини наших предків. Це накладає на нас святий обов'язок — не тільки зберігати цю дорогоцінну спадщину, але й всебічно розвивати її, доповнювати і збагачувати своїми власними здобутками.

За десятиріччя свого існування в країнах вільного світу, Українська Православна Церква виросла, змужніла, створила міцну матеріальну базу. Тепер, коли ми входимо в друге тисячоліття Християнської України, нам потрібна могутня хвиля духовного розвитку. Потрібно поновлення і посилення наших зобов'язань Христові і Його Святій Церкві. Потрібно зросту Богопізнання, побожності, любові до Бога і ближнього, примноження діл доброчинности та милосердя. Нам потрібні молоді кадри духовенства — потрібні високоосвічені, побожні і добрі пастирі, сильні провідники, які несли б споконвічне Слово Боже у формі, зрозумілій і сприйнятливій людям атомної доби. Нам треба розбудувати сильну систему релігійного навчання дітей і молоді, яка запевнила б, що наші нащадки знатимуть свою віру і зберігатимуть та продовжуватимуть розвивати передану їм церковно-релігійно-культурну спадщину. Нарешті, нам конче треба якнайшвидше відродити видавничу діяльність, щоб і самим навчатися, і дітей своїх навчати, і світові звіщати друкованим словом хто ми, чийх батьків діти, і які духовні багатства ми посідаємо. А коли прийде довгожданна година свободи для нашого народу й Церкви в Україні, нам треба бути готовими дати їм широку, всебічну допомогу у новому відродженні.

Світло Христового Воскресіння нехай осяє нас і зміцнить наші сили для виконання цих великих завдань.

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Віддані вам у Христі;

† **МСТИСЛАВ**, митрополит

† **КОНСТАНТИН**, архієпископ

† **ВОЛОДИМИР**, архієпископ

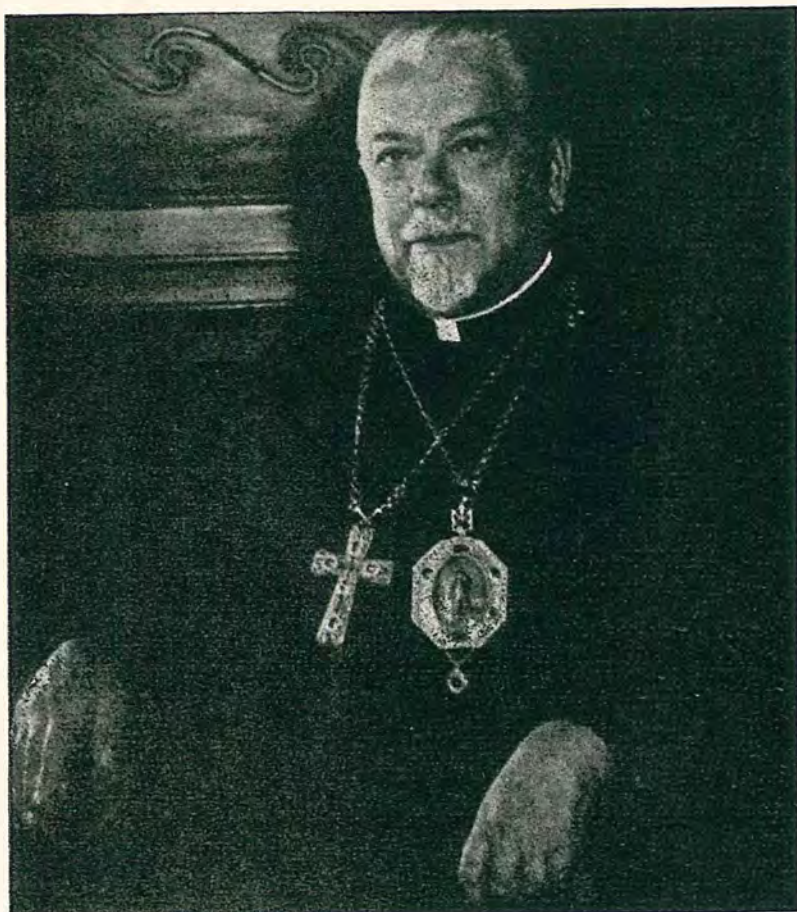
† **АНАТОЛІЙ**, архієпископ

† **АНТОНІЙ**, єпископ

Великдень 1988

Оселя св. апостола Андрія Первозваного

С. Бавнд Брук, Н. Дж., ЗСА

Єпархіальне Управління, Духovenство та вірні УАПЦеркви у Великій Британії, вітають Ваше Блаженство з днем народження 10 квітня та з сповненням 90-ліття Вашого трудолюбного життя.

Молимо Господа Отця Небесного, щоб зберігав Ваше Блаженство в доброму здоров'ю, подав Вам сили ще довгі роки керувати кораблем нашої Св. УАПЦеркви на цьому розбурханому життєвому морі.

За Єпархіальне Управління УАПЦеркви:

о. протопресвітер С. Богатирець

Ангел звістив Благодатній: Чистая Діво, радуйся і ще кажу Радуйся! Твій Син воскрес на третій день із гробу і мертвих воскресив; люди веселітєся.

(Ірмос)

ВЕЛИКОДНЕ ЗВЕРНЕННЯ ДО ДУХОВЕНСТВА І ВІРНИХ УАПЦЕРКВИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Високопреподобні Отці!
Дорогі Брати і Сестри!

Вітаю Вас радісним привітом — Христос Воскрес! Цим привітом перша привітала засмучених і розгублених Апостолів Марія Магдалина. Від того часу вітаємо й ми один одного тим привітом, і тим стверджуємо нашу сильну віру в Христове Воскресіння.

Для нас, православних християн, Христове Воскресіння є святом над святами, торжеством з торжеств. Небо з'єдналося зі землею, Ангели Господні прославляють Воскресіння Господнє, а ми на землі, у великій душевній радості, обнімаємо один одного й промовляємо Христос Воскрес! і відповідаємо — Воістину Воскрес!

Світло Христового Воскресіння засяло на нашій Батьківщині Україні з апостольських часів, бо Св. Ап. Андрій Первозваний проповідував на землі де сьогодні Україна і був на київських горах, молився і поблагословив, і промовив: Тут засяє благодать Бога, і буде побудовано багато храмів, де будуть прославляти Господа. Тому 1000 років Св. Рівноапостольний князь Володимир окрестив Русь Україну в святу Православну Віру, прийнявши її від східної Православної Церкви з Візантії. У цій св. Православній вірі весь український народ спасався 500 років, аж доки сусіди підступом і насильно відірвали частину нашого православного народу та прилучили його до чужої нам римо-католицької юрисдикції. Цим завдано українському народові глибоку рану, яка ятриться по сьогодні та шкодить не тільки духовно але й національно. Цього року наш народ відзначає 1000-ліття Хрещення Русі-України, але буде відзначати поділено: тут, на чужині, одні будуть відзначати в Римі, а інші на місцях свого поселення. Чому це так? Тому, що чужинці наказують нашому народові, де і як, мають відзначати цей великий ювілей українського народу.

Дійшло до того, що Папа римо-католицької Церкви, закликає наших братів українців-католиків, щоб молились, аби повернути нас православних до римо-католицької Церкви.

Дорогі Брати і Сестри! Дякуймо Господу, що просвітив наш народ світлом Св. Православної віри, дякуймо, що дозволив нам дочекати відзначення 1000-ліття Хрещення Русі-України у Св. Православну Віру.

То ж у часі Великоднього посту, скріпім нашу віру — молитвами, постом та добрими ділами. Відзначуймо цей неповторний Ювілей нашої Православної Церкви та нашого народу. Докажім світові, що ми віруючі християни, й що ми належимо до Св. Вселенської Православної Церкви.

Коли будемо святкувати празник світлого Христового Воскресіння, не забуваймо про нашу Українську Автокефальну Православну Церкву на чужині. Складаймо щирі пожертви, писанку на її розбудову та скріплення, бо Вона є Церквою нашого українського народу. Вона була завжди з народом, переносила всі терпіння народу, спричинені напасниками сусідами.

Наша Православна Церква піддержувала наш народ у вірі й тим допомогла, що наш народ не загинув, а скріпився у вірі та в національній свідомості.

Дорогі Брати і Сестри! В день Христового Воскресіння спішім з нашими рідними та з друзями на Великодні Богослуження. Помолімося за наш народ на Батьківщині та на чужині. Помолімося за тих, що мучаться в московських в'язницях, за тих, що працюють на засланнях, тільки за те, що вони є українцями, що вони люблять свою Церкву, свою мову та свою Україну.

В день Світлого Христового Воскресіння вітаю Вас радісним привітом —

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

о. протопресвітер Сильвестер Богатирець
Голова Єпархіального Управління у Великій Британії

П О В І Д О М Л Е Н Н Я

Беручи на увагу прохання Владика Архiepіскопа Володимира про звільнення його зі становища Правлячого Єпископа Вел.-Британської Спархії УАПЦеркви, за його згодою, Блаженніший Владика Митрополит Мстислав призначив його з днем 23 січня 1988 року Правлячим Єпископом Австралійсько — Ново Зеландської Спархії нашої Церкви.

Тимчасову душпастирську опіку над Вел.-Британською Спархією сповнитиме Владика Митрополит.

За Спархіяльне Управління УАПЦеркви у Вел. Британії:

о. протопресвітер Сильвестер Богатирець

Спархіяльне Управління Української Автокефальної Православної Церкви у Великій Британії, сердечно вітає з Святим світлого Христового Воскресіння та з Ювілеєм 1000-ліття Хрещення Руси-України Його Блаженство Владика Мстислава Митрополита УАПЦеркви, Єпископат, Митрополиту Раду, Вище Церковне Управління, Сестрицтво, Парафіальні ради, Лігу Української Православної Молоді у Вел. Британії, увесь український народ на чужині й в Україні, всіх братів і сестер, які караються в московських в'язницях, концтаборах і на засланні.

Цього року Христове Воскресіння ми зустрічаємо в 1000-літні роковини Хрещення Руси-України св. Рівноапостольним князем Володимиром у св. Православну віру.

Хай Господь Ісус Христос, що воскрес із мертвих, прискорить визволення України, щоб наш народ міг вільно святкувати великий празник і співати: Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував.

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

За Спархіяльне Управління:

о. протопресвітер Сильвестер Богатирець
Голова

ХРИСТОС ВОСКРЕС — ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Центральне Сестрицтво Св. Кн. Ольги у Великій Британії вітає сердечно з Святим Світлого Воскресіння Христового Його Блаженство Блаженнішого Владика Мстислава Митрополита УАПЦ, Високопреосвященнішого Владика Архiepіскопа Анатолія, Високопреосвященнішого Владика Архiepіскопа Володимира, Митрополиту Раду, Митрополіче Управління, Спархіяльне Управління УАПЦ у Великій Британії, Духovenство, Парафіальні Ради, Редакцію і адміністрацію «Відомостей», Лігу Української Православної Молоді, Братства й Сестрицтва, вірних Української Православної Церкви у вільному світі та український народ у нашій Батьківщині й на поселеннях.

За Управу Центрального Сестрицтва Св. Кн. Ольги у Вел. Британії:

Зінаїда Галиця
Голова

Катерина Костенко
Секретар

о. прот. Г. ГУСАК

РІЗДВО, ПРЕОБРАЖЕННЯ. ВОСКРЕСІННЯ

Різдво, Преображення і Воскресіння це основні віхи у житті Господа нашого Ісуса Христа. Вони ж є і основою християнської релігії, християнської віри, та Св. Христової Церкви. На спомин про ці події, Св. Христова Церква встановила свята, відзначаючи які, щоб ми вчилися на прикладах нашого Спасителя, благочестивого християнського життя, і досягнення нашої мети — Царства вічного небесного. Бо, свята у християнській Церкві, якраз і установлені для черпання із них сил для духовного удосконалення. Всі ці свята одне без другого не мислиме. Вони пов'язані поміж собою, як кільця у ланцюгу, який єднає земний світ, матеріальний, із світом небесним, духовним.

Поєднання цих двох світів, матеріального з духовним, для нас людей є містикою, тасмницею. Тасмниці ж всі є заховані від загалу. До них мають доступ лише ті, хто їх розуміє, хто сам себе підготовляє до пізнання невідомого, тасмного, містичного. Тому основні звена цього містичного ланцюга, як: Різдво, Смерть, Воскресіння, оповиті не тільки містикою розуміння, а й темрявою ночі. Щоб ми могли краще бачити світло у темряві й відрізнити світло містичне, світло духовне, від світла денного сонця — світла матеріального.

Різдво — це Богом установлений початок усякого живого існування. Людина своїм народженням у цей світ одержує право участі в царстві небеснім, у вічності. А, щоб указати, яким шляхом у нашому житті, ми повинні йти до нього, Христос, Син Божий, народжується у нашому людському тілі, щоб з'єднати нас з Богом. Щоб Бог з'єднавшись із людиною дав їй силу, щоб вона сама, а не хто інший за неї, могла поборювати й перемагати супротивника людського роду, — диявола. Це велика тасмниця і містерія...

Отже, людина з'єднана з Богом, дійсно може перемогти диявола. І коли б Бог, таким чином, не дарував людині спасіння, то ми напевно не володіли б ним. І коли б людина не була з'єднана з Богом, вона не могла б бути істотою вічною, чи нетлінним праведником. Своім народженням, Христос, став Сином людським і залишаючись Сином Божим, перебуваючи між людьми, являє нам запевнення нашого спасіння, у Його царстві вічнім. Тільки для того, ми повинні прийняти Христа за свого Спасителя, та переобразити своє християнське життя.

Преображення — це зміна образу, життя. Із Св. Письма ми знаємо, коли Христос приближався до завершення своєї місії на землі, Він у присутності своїх найбільш улюблених учеників, — Петра, Якова, та Івана, преобразився на горі Фавор, показав їм Свою славу Божу остільки вони могли її бачити. Бо, ця Його слава не була славою «від віку цього», а була вона відблиском слави Його Божества у вічності. Христос преобразився в одну мить (Лук. 9. 28-36), бо не мав Він на собі тягару гріха. Бо, Він був усім подібний до нас окрім гріха. Своім преображенням Христос показує і навчає нас, що для того, щоб увійти в царство слави Божої, у царство небесне, необхідно преобразитись, скинути з себе тягар гріхів, як і говорить Св. Апостол: «Відкинути старого чоловіка, що зотліває у зваблених пожадливостях, та відновитися духом, і зодягнутися в нового чоловіка, створеного по Богу в справедливості й святості правди» (Єфес. 4. 22-24), щоб і творити святиню у Божому страхі» (2 Кор. 7. 1). Боячись, щоб не відпасти від благодаті Божої, від Бога.

А що ми люди грішні, то наше преображення потребує нашого зусилля, нашої боротьби самих із собою. »Бо ми не покликані до боротьби проти

тіла й крові, але проти начальства, проти влади, проти світоправителів цієї темряви, проти піднебесних духів злиби» (Єфес. 6. 12). Проти тих злих духів спокус, які живуть у нас самих і є причиною нашої гріховності. Преобразитись, — це значить очиститись від гріхів, освятитись. Але, для самої людини це є не під силу, і Бог про це знає. Тому Ісус Христос, Син Божий, основуєчи Св. Церкву Божу, обдарував її «силою з висоти» — благодаттю Святих Таїнств, якими людина користаючись, одержує насагу сил у боротьбі з гріхами, і так освячується, преображується. Так покликав нас Бог не на нечистоту, а на освячення (Сол. 4. 7), на преображення. Тому, наше життя є наш хресний шлях, шлях поборення спокус гріховних, для з'єднання із Богом...

Завершуючи свою проповідь науки, яку Він мусів об'явити людям від Бога Отця, Господь наш Ісус Христос, знаючи, що вже наближається час Його останнього подвигу — страждань і смерті на хресті, Він преобразився перед своїми учениками, щоб вони побачили Його Божу славу, Його всемогутність, ще перед Його стражданнями. Щоб у найтяжчий момент, коли буде взятий від них їх Учитель, щоб вони не втратили зовсім надії, та щоб не впали в розпач...

Для людини, преображення, не є можливе без несення свого життєвого хреста. Без життєвих труднощів боротьби із спокусами в самому собі, та зі спокусами оточення світу цього. Лише смерть звільняє людину від несення цього її життєвого хреста.

Смерть — це містерія якою кінчається наше життя у цьому світі. Смерть безбожника є люта (Пс. 34. 17, 22), вона розтягається у вічність, і немає йому спасіння від неї. Смерть для віруючого, — це звільнення його душі, Богом, від тягару його життєвого хреста у цьому світі. Смерть для віруючого, — це народження його у царство Боже вічності. Про це запевняє нас Сам Господь наш Ісус Христос говорячи: »Поправді, поправді кажу вам, хто слухає слова Мого, і вірує в Того, що послав Він Мене, — життя вічне той має і на суд не приходить,

але перейшов він від смерті в життя» (Ів. 5. 24). Господь запевняє нас, що після смерті приходить і воскресіння (Ів. 5. 29).

Цю всемогутність Божу воскресіння, ми спостерігаємо навколо себе у природі, яка завмирає на зиму, і воскресає на весну. А найяскравіше запевнення воскресіння, подає нам воскресіння Сина Божого Ісуса Христа, який і став людиною для того, щоб ми не вмирали. Людина ж по воскресінні більше не вмирає. А божою всемогутністю возноситься до Божих осель праведників і живе у царстві Божому вічно. Це є кінцеве призначення, Богом, для людини. І цей шлях кінцевого призначення показав нам Богочоловік — Ісус Христос — Син Божий. Для того Бог і з'єднав людину з Богом у Ісусі Христі. Тому людина є безсмертна, як і Сам Бог. Решта ж інших живих істот є душами сенситивними — змисловими, не з'єднані з Богом, а тому й не є вічні. Вони дочасні, і зі смертю перестають існувати.

Бог каже: »Будьте Святі, бо й Я Святий (Левит 11. 44, 45). Ці слова звернені до богоподібної істоти — людини. Бо, створена вона мало меншою від Бога. І вчинив її Бог володарем творива рук Своїх (Пс. 8. 67). На цьому ґрунті Господь Ісус Христос оснував Церкву свою, у основу якої положив Боже об'явлення, Божу волю. Тому християнство є релігією абсолютною, як є і абсолютний Сам Бог, вічний.

Релігія — це є істина метафізична, »не від світу цього«, в основі якої лежить інтуїція (підсвідоме відчуття) святині. Істини релігії є понадрозумові. Із живої вірою, духовної зустрічі людської душі з Богом, народжується безумовна мораль людини, яка виявляється творчістю в житті — красою культури.

Коли вірою ми утримуємо зв'язок з Богом Отцем, тоді надією нашою є Бог Син, що тілом народився, щоб відновити постарілу природу нашу, і спасити нас грішних, а любов Святим Духом оселяється в наших душах, переображуючи нас, очищаючи й освячуючи нас, приготавляє нас, для вічного життя у царстві небеснім.

Д-р Святомир М. ФОСТУН

ГЛЯНЬМО ОЧИМА ВІРИ І НАДІЇ

У великій драмі, що відбулась у Єрусалимі найважливіші дії це була смерть і воскресіння Христа Богочоловіка. Ці дії потверджені багатьма свідками різних тодішніх суспільних верств, різного соціального рівня, мусили й про те немає сумніву, зударитися зі старим відмираючим поволі у своїй мудрості світом. Бо наступала переломова епоха, що її світання вже показувалося в різних ділянках життя могутньої все це римської імперії, зокрема в площині філософічного мислення.

Гелленська людина обурювалася коли слухала розповіді Апостола Павла про жорстоку фізичну смерть Христа, але скептично сприймала його розповідь про воскресіння Христа. Для неї це була фантазія, щось неможливого і не дійсного. Але так думала не тільки гелленська людина. Нагадаймо, що й самі Апостоли й учні Христа Спасителя, призабувши в тривожних днях Єрусалимської драми вчення Христа, що він умре і воскресне в третій день, не вірили захопленим розповідям жінок-мироносиць про воскресіння Спасителя. Треба було, щоб Христос з'явився їм і розвіяв їхні сумніви: »І тоді Він станув поміж нами. Він був такий самий, як і раніше: високий, із руками розгорненими на привітання, із прививним усміхом на устах.

— Мир вам, — сказав. Чому ж ви стривожені? Чому шукаєте в своїх головах відповіді труднішої від тієї, яка приходить сама. Це ж я. Гляньте, дивіться на мої руки й ноги. Доторкніться мене. Ще не вірите мені, що я є тут між вами — живий?».

Юдейські книжники й інтелектуалісти рішуче заперечували Христове воскресіння. Не йнакше поступали й римські інтелектуалісти. Вони були глибоко закорінені в минулому і шукали в ньому зразка для сучасної їм ситуації. Не дивно, наприклад, що сміла ідея Цезаря про світову державу, в якій зблід би образ «вічного міста» вважалася нереальним витво-

ром буйної фантазії великого римлянина й не знаходила підтримки серед інтелектуалістів і патрициїв, бо в їхньому мисленні не було творчих візій, а вже аж ніяк вони не могли уявити собі послабленої позиції Риму як головного центру могутньої імперії.

»Зійди з хреста, коли ти син Божий? — глумились юдеї з Христа, як Він умирав на хресті. Але Христос не зійшов з хреста на примхливі вигуки юдеїв, що зробили собі видовище з Його муки й смерті. Вони ж були безсилі у їхній люті, коли довершилось воскресіння — акт Божої сили. Вони й інші ненависники Христа вигуквали, що воскресіння Богочоловіка це звичайний собі обман, бо ж неможливо, щоб людина яка померла воскресла з мертвих, інші сумнівались, ще інші заняті своїми справами зовсім не цікавилися цією справою. Мало було людей, які серйозно призадумувалися тоді про воскресіння Христа Спасителя, як величну дію сили Божого Абсолюту.

Так діялось у часах Христа, майже дві тисячі років тому. Нова віра і нові ідеї, що їх проповідував за свого життя на нашій планеті Христос Спаситель перемогли старий поганський світ, хоч він ставив сильний спротив. »Може ти й маєш слухність, — мовив один із римських патрициїв св. Апостолові Петрові, — але мені не сила покинути старих богів. А втім, я вже за старий, щоб приймати нову віру. Це зроблять, мабуть, уже молоді покоління на руїнах нашого, теперішнього імперського ладу».

Багато віків проминули з того часу, коли жив на нашій планеті, навчав, був розп'ятий і воскрес Христос Спаситель, а відійшовши в царство Боже залишив основу християнства і християнської Церкви. Багато, багато вагомих своїми наслідками історичних подій прокотилися протягом віків землями нашої планети. Канули у вічність цілі епохи, впали могутні імперії, формувалися нові народи. Суворі віки частого руйнування духов-

них вартостей заставляли людину, оте твориво Божих рук, не завжди готовою до її духовного життя, призначеного їй Творцем усесвіту. В пошуках до істини зроджувався матеріалізм, наростали духовні кризи.

»Без нової духовної сили наша епоха, що є епохою революційною, доведе до катастрофи, — наголошував видатний французький філософ Огюст Конт, один із засновників соціології і філософії позитивізму (1798-1857). Проте куди більш тривожною від доби в якій жив Конт є сучасна доба, в якій з університетських катедр проповідують пацифізм, розкладництво, безвір'я, коли р'зні темні сили заперечують Бога, ідею нації, людську гідність, затроюють розкладницькими кличами молодь. Лжепророцтво широко заповнює зматеріалізовані маси, які не хочуть слухати пересторог, тих, усіх, що за словами давніх римлян перестерігають перед небезпекною, яка вже не стоїть перед дверима Окциденту, але вже ввійшла і вигідно розсілась у його дворі. »Є сторіччя, писав Ортега і Гассет, які не вміючи відновити своїх бажань, умирають від задоволення«. Не без п е к а такого »мертвого задоволення«, саме щораз сильніше розпаношується на Заході.

Сімдесять років тому темні сили захопили велику частину світу і кров'ю та залізом намагалися вирвати з людської душі її вічну зброю — віру. Сьоме десятиріччя існування тоталітарної безбожної системи, в рамках якої опинилась наша батьківщина виявило, що безбожним силам не вдалося вбити духа націй. Світле проміння Божої Правди проникає глибоко безбожницьку темряву і міцнить віру, цей могутній психологічний чинник у житті людини й народів. Бо ж віра

творила й творить великі чини.

Так само, як тому дві тисячі років, книжники і краща знать юдейська та римська лякалися нової ідеї, нового ладу, що вже стукав до Єрусалимських брам, і лунав сильним відгомном у Римі, так само, як тоді вони не знаходили в собі відваги вийти назустріч новій добі, а вперто відкидали нову істину, так і сьогодні лжепророки комуністичної імперії зі страхом і непевністю спостерігають щораз видніше духовне банкрутство свого світу, своєї ідеології, в ім'я якої були знищені десятки мільйонів людей, була створена одна з найганебніших невідлечених систем, що їх узагалі знало людство. На обличчях сучасної комуністичної знаті бачимо резигнацію, турботу і невдоволення з самообману. Їй, тій знаті, нелегко »покинути старих богів«, але водночас вона свідомо, що нова доба невтомно наближається і, що вона не має сили її зупинити.

Доба, в якій радісне роздзвіння Великодніх дзвонів віститиме козацьким правнукам воскресіння їхньої батьківщини-України.

В радісне велике Свято перемоги Божої Правди гляньмо й ми, розкинені по всіх усюдах вільного світу, очима глибокої віри і надії на нашу націю, що йде по через страсні дні та Голгофу до самобутнього державного воскресіння, до свого світлого майбуття, що його пророкував колись Микола Костомаров у своїх »Книгах биття українського народу«: »Тоді скажуть всі язики, показуючи рукою на те місто, де на карті буде намальована Україна: от камінь, него же не берегоша зиждуши, той бисть во главу угла«.

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ БЛАЖЕННІШОГО МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА до братів і сестер в Україні та по всьому світі розсіяних

Дорогі й улюблені!

Радісним «Христос народився — славно Його!» вітаю передусім братів і сестер, яким Господь судив жити і трудитися в тяжких умовах під'яремної України та тих, що їх лиха недоля нашого народу розсіяла по всьому ще вільному світі.

Окреме, з глибини мого серця випливає вітання шлю тим страдникам, що їх ворог сховав від людського ока по в'язницях, таборах невільничої праці та далеких від України засланнях. Разом зі мною вітають Вас усі мої собрати-єпископи і священники та побожні вірні нашої Церкви в ЗСА.

На жаль, різдвяну радість притемнює ось уже скоро 400 років триваючий поділ Церкви Христової в Україні на дві окремі галузі — православну й католицьку. Цей поділ став джерелом трагічних подій, які спізнали здобуття українським народом власної державности. Цей поділ і сьогодні знесилює організм українського народу та дає нагоду амбітним церковним достойникам вести власну церковну політику, не раз догідну лише ворогам нашого народу. Прикладом на це може послужити недавнє прилюдне «всепрощення», яким Глава Української Католицької Церкви, він же кардинал Римського Престолу, звільнив Російську Православну Церкву та її патріархію від вини за довершені ними у минулому кривди і провини супроти українського народу та його святої Церкви Православної.

Вірю, що Собор Єпископів Української Католицької Церкви виявить у скорому часі своє становище до цієї жалюгідної події, а Римська Курія знайде спосіб звільнити себе від можливого підозріння, що акт «всепрощення» Російській Церкві й її патріархії відбувся з відома Курії.

Всі знаємо, що живемо в добі, великих потрясень та змагань за краще майбутнє всього людства, всіх народів і кожної людини. Ці змагання вимагають все більших та більших жертв.

Людська кров часто покриває червоною пеленою землю, а людські сльози течуть річками. Здається, що друга світова війна ще й досі триває, а тереном її дії став уже цілий світ.

Усі однозгідні, що існує якийсь центр диспозиції, який планує черговість «афганістанів», та що лише і тільки ліквідація того центру зможе спинити річки крові і сліз. Багато вчених довели, а чимало державних мужів ще й глибоко усвідомили та всьому світові донесли, що центром диспозиції до підбоїв і поневолення народів і далі є червона Москва, осідок багатоликої потвори, яку звуть «Московським Сфінксом», що став інспіратором російського імперіялізму. Пазурі цієї потвори постійно загострені та повсякчас готові вчепитись у тіло чергової жертви, щоб втягти її у володіння сучасного Антихриста.

Москва свідомо, що вона вже давно переступила межі терпіння та, що світ починає прозрівати, а поневолені нею народи, на чолі з українським та балтійськими і мусульманськими народами Сходу, готові вже стати до останнього і вирішального змагання.

Щоб прикрити свої імперіялістичні задуми і цілі, Москва посилила тепер свою фальшиву пропаганду. Всі засоби масової міжнародної інформації переповнені сьогодні вістками з Москви про т. зв. лібералізацію советського комуністичного режиму та його закордонної політики. Одначе, ці вістки заперечує дійсна дійсність. Навіть Російська Православна Церква та її патріархія, які в системі російської імперії займають начальне місце, користають тепер із збільшених русифікаційних можливостей, зокрема в Україні.

Від початків свого тисячолітнього існування, Матір Української Православної Церкви — Київська Митрополія була фундатором і опікуном української культури, науки, літератури та мистецтва.

Видно саме тому, з динічною розпа-
ношеністю і колоніяльною впертістю
російська червона імперія посилила
тепер наступ на основні джерела ук-
раїнської культури, зокрема на укра-
їнську мову, обмежуючи користання
з цієї мови в державних, наукових і
виховних установах, ліквідуючи вод-
ночас українське шкільництво.

Про це все ми — поза межами Бать-
ківщини суцї, знаємо. Гострий біль
з цього приводу сягає глибин нашого
серця. Проте, ми глибоко віримо в
історичне післанництво української
нації, в її світле майбутнє. Цю нашу

віру зміцнюють володарі найбільшого
Божого дару — рідного слова — пись-
менники, поети, мислителі, вчені та
літописці, що мають відвагу своїм сло-
вом протесту свідчити перед цілим сві-
том про злодіяння імперії зла.

Своє різдвяне слово до Вас закінчу
побажанням з невмірущої української
коляди: — щоб Нова Радість стала,
яка не бувала, щоб і над українським
Вертепом зірка радості засіяла!

Христос народився — славно Його!

Душею й серцем Ваш у Христі

† Митрополит МСТИСЛАВ

Наталія В. ТУРЧМАНОВИЧ

ХРИСТОС ВОСКРЕС, УКРАЇНО!

Христос воскрес, блакитна Україно,
Знедолений, чарівний краю мій,
Прадавнє моє племя рідне
І Кисве, золотоверхий і святий!

Христос воскрес! — усім, що у
в'язницях,
Мордовіє, Колимо й Казахстан,
Нехай полине мій привіт, як птиця,
Христос воскрес! — о, мученики вам.

І вам неструдженим селянам,
Робітникам, ученим, школярам,
Тобі, невтомна українська мамо,
Христос воскрес! — вам сестрам і
братам,

Степам, ланам, дібровам України,
Святим могилам, що кличуть до небес.
Я вірю, Краю, ти встанеш із руїни!
Христос воскрес! Христос воскрес!

Редакція й адміністрація журналу «Відомостей» вітають сердечно Його
Блаженство Блаженнішого Владику Митрополита Мстислава, Високо-
преосвященнішого Архiepіскопа Анатолія, Високопреосвященнішого
Владику Володимира, Митрополиту Раду, Митрополіче Управління,
Єпархіальне Управління, Духовенство, Сестрицтво, Парафіяльні Ради,
всіх вірних УАПЦ, усіх кореспонденційних співробітників, передплатни-
ків, кольпортерів і читачів нашого журналу, нескоримих борців в Украї-
ні, ув'язнених і засланих братів і сестер, українське громадянство у Ве-
ликій Британії і український народ в Україні й на поселеннях і бажають
всім веселих Свят.

ХРИСТОС ВОСКРЕС — ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Редакція й Адміністрація «Відомостей»

»Шевченко повно пішов за своїм народом, і його світогляд широко релігійний. Усі дієві особи і »Кобзаря«, і інших його творів — релігійні. Нерелігійних типів Шевченко не подав ані одного.

Мова багатьох Шевченкових творів — богобійна мова, мова лагідна й тиха. І в цьому була її велика сила: народ легко сприймав її душею й серцем як свою!

Дуже часто Шевченкова мова постільки чесотно релігійна, що переходить у мову святу та в науку церковну. Такої тихої святої мови ніхто другий поза »Кобзарем« нам не дав! Перечитайте, скажемо, »О б р а н н я Гетьмана« (»У неділеньку у Святую«, щоб переконатися в цьому.

Релігійний стиль наклав на Шевченкову мову особливу істотну ознаку, скрізь видну, скрізь ясну. Власне з неї легко відгадати Шевченка, коли в'н під віршем і не підписаний. У »Кобзарі« цей стиль такий сильний, що зовсім затирає гарячі Шевченкові скарги на Бога.

Мова Шевченкова — чисто чесотна, душевна, лагідна, релігійна. І вона була такою всі 24 роки Шевченкового писання (1837-1861). Так само писані і всі ті повісті, які Шевченко писав російською мовою, напр., »Близнята«, »Княгиня« і всі інші.

Стиль — це правдива душа поета. Чи міг Шевченко просто видумувати свій релігійний стиль? Ніколи! Ціле життя своє Шевченко писав тільки

одним цим стилем, він у нього реальний і наявний. Разом цей стиль малює Шевченка, як глибокого філософа, істотно окрашеного релігійністю. І то більшого, як котрібудь інші поети.

Релігійний Шевченків стиль — істотний, притаманний стиль його душі, ні в чому не придуманий. І яку треба було мати високорелігійну душу, щоб сидячи під арештом у казематі року 1847, написати перлину світової літератури: «Садок вишневий коло хати»! Мова, зміст, композиція цього твору незрівняні!

І власне в цьому релігійному стилі в «Кобзарі» вся його велич, його небесна святість, чар його впливу на читачів!

Цікаве явище: у перекладах на інші мови цей сильний релігійний стиль — не перекладений, і його багато оминають, бо не можуть зрозуміти його. У сучасних російських перекладах помічається навіть розбиття цього стилю, правда — навмисне. У сучасних комуністичних перекладах «Кобзаря» релігійність його стилю навмисне затирається.

Глибока й світла релігійність «Кобзаря» — це велика реальна ознака його. Релігійний стиль — це стиль щиро народній, всеукраїнський. Його глибоко й широко знає весь народ, він притаманний добрій чеснотній мові. Ось тому Шевченкова мова так по-рідному промовляє до народу, промовляє як свій до свого, як чеснотна людина до чеснотної, і відразу на душу впливає.

У «Кобзарі» змальована вся Україна, весь український народ, і все змальоване чеснотним та богомольним. Ніколи Шевченко не став би таким народним, коли б його релігійний стиль не був реальним у народі, — Шевченко цим підхопив саму душу народу!

І коли ми стверджуємо, що Шевченко — народний поет, то велику ролю грає в цьому власне щирий релігійний стиль усіх Шевченкових творів, бо ним він глибоко вірно віддає найважливішу рису українського народу і його мови».

(Митрополит Іларіон, *Релігійність Тараса Шевченка*)

Митрополит ІЛАРІОН

БІБЛІЙНІ СТУДІЇ

(Продовження)

Культурно-національний рух у Галичині

Відомості про великий культурно-релігійний рух ширилися з України в Галичину, і викликали там велику радість, особливо серед молоді. Почався був такий рух і в Галичині, ще раніше, але своя ж уніятська Ієрархія його зовсім придушила, як несвоєчасний. Перекладами Св. Писання на українську мову займався тут відомий о. Маркіян Шашкевич (1811-1834), і переклав місцевою мовою Псалми, а також Євангелію Матвія та Марка. Звичайно, ці переклади видрукувані не були, — уніятська Ієрархія цього не допускала, бо була такого ж настановлення, як і російська.¹²

V

Кінець культурно-релігійного руху

На початку 1860 років український рух сильно підносився, і все говорило, що прийшли нові часи. Накінець, 19 лютого 1861 року впали вікові кайдани панщини, — почалася нова доба.

Проф. Микола Костомарів заклав у Петербурзі громадський Комітет, який мав збирати фонди на видання популярних книжок та підручників для народу українською мовою, а також для друку перекладу Св. Писання тією ж мовою (див. «Основа» 1862 р. кн. 8, ст. 14). Громадянство добре відгукнулося на цю справу, і фонд зроставав. «Основа» 1862 р. оголосила, що

»тепера тут перекладається на нашу мову Євангелія, і пишеться Священна і Церковна історія» (кн. 8, ст. 14). Це була, певне, вказівка на працю Пилипа Морачевського.

Але час ішов, а урядовий тиск на Україну почав збільшуватися. Недільні школи так сильно розрослися, що громадянство вимагало навчання українською мовою, а поляки скрізь сіяли свої «елементаже» (азбуки), звучи Правобережжя польською землею. І справа закінчилася трагічно: 13 липня 1862 року російський цар видав наказ: «Закрити всі нині існуючі Недільні школи та читальні»...

Було ясно, що уряд не дозволить видрукувати Св. Писання українською мовою, бо ж і в себе в Росії не дозволяє того. Польсько-українські непорозуміння все зростали. Поляки відкрито готувалися до чогось поважного. І раптом року 1863 знялося польське повстання, і воно вбило всі українські мрії! Бо українців уважали спілльниками поляків, хоч це була ясна неправда, — українці скрізь виступали проти поляків, бо поляки були противниками українського національного відродження.

Проф. М. Костомарів відмовився від завідування фондом на видання підручників та Св. Писання українською мовою, бо справа стала нерезальною, і зібрану поважну суму, за згодою всього Комітету, передав Академії Наук з визначеною метою, — на премію за українсько-руського словника.¹³

Через польське повстання урядовий тиск пішов далі, і 20 червня 1863 року вийшов горезвісний наказ міністра графа Петра Валуєва, в якому він заявив, що бажання вчити народ рідною мовою — це тільки політична пропаганда соціалістів. І міністер суворо наказав «не дозволити друку книжок малоросійською мовою як змісту духовного, так і підручників, і взагалі призначених для початкового читання народу».

Так були прибиті перші поважні спроби дати Св. Писання українською мовою.

І стало ясно, що в Україні під Росією перекладу Біблії на українську мову не дозволять жодним способом.

І українські діячі постановили пере-

нести справу перекладу Біблії за кордон, а головню в Галичину.

Справою перекладу Біблії на українську мову зайнявся тепер український письменник і вчений та найвидатніший громадський діяч Панько Куліш.

VI

Куліш, як перекладач Біблії

1. Пантелеймон Куліш

Пантелеймон (Панько) Олександрович (Олелькович) Куліш, про якого ми вже вище не раз згадували, народився 26 липня (7 серпня) 1819 року¹⁴ в містечку Воронежі Глухівського повіту на Чернігівщині. Батько його, дворянин Олександр Андрійович, мав добре господарство, і тільки ним займався.

Кулішів батько був людиною гарячої і гострої вдачі, і цей характер передав і своєму синові. Мати Кулішева Катерина говорила тільки по-українському, знала безліч казок та приказок, а також пісень та дум, і це вона любовно прищепила своєму синові Панькові любов до народніх творів.

Батько віддав сина до Новгород-Сіверської гімназії, але Куліш її — через свій характер — не закінчив. Року 1837 Куліш, приватно підготовившись, вступив до Київського ново-заснованого тоді університету Св. Володимира, дуже добре вчився, і там близько зійшовся з ректором його, українським ученим, проф. М. Максимовичем, який мав на Куліша великий вплив. Тут же, у Києві Куліш ближче зійшовся й подружив з Тарасом Шевченком, Миколою Костомаровим, Василем Михайловичем Білозерським та з іншими.

Куліш багато науково працював, і переїхав до Петербургу, де поле праці було ширше, і там звернув на себе увагу. Академія Наук вислала Куліша за кордон спеціалізуватися в слов'янських мовах, але року 1847 він був арештований у справі київського Кирило-Методіївського Братства. Попереднього року, р. 1846, Куліш одружився з сестрою свого приятеля Василя Білозерського, який також був

арештований.

Арешт і заслання на три роки в м. Тулу сильно розбили й поплутали життя Куліша. Йому заборонено писати й друкувати, і тільки через 10 літ, аж р. 1856 вернено йому право писати й підписувати свої твори в друку своїм прізвиськом.

Куліш став багато працювати, як письменник, живучи то на жіночому хуторі Мотрівка (на Чернігівщині), то в Петербурзі, і скоро вибився на перше місце серед українських діячів і працівників. У знанні української мови не було сильнішого над Куліша, — власне він творив нову українську літературну мову, впливаючи на мову своїх сучасників. Знаємо, що він виправляв мову Т. Шевченкові, М. Вовчкові й іншим.

2. В Україні під Росією не міг появитися переклад Біблії

Куліш рано пізнав велике значення перекладу Св. Писання і для національного, і для культурного розвою України. Свого часу, в 1860 роках, Куліш брав живу участь у культурному рухові, який тоді знявся і в усій Росії і в Україні особливо.

Року 1861 в петербурзькому українському журналі «Основа», місяць вересень, на ст. 92 П. Куліш писав: «Біблія дала початок освіті не одному вже народові».¹⁵ Й оце правдивий погляд Куліша на значення Біблії.

Свої «Товитові слова» 1893 р. Куліш так починав:

«Много мудрих Книг у Книгу
Біблію Святую
Чесні руки вписували про користь
людськую, —
Про користь ума та серця, що мир
збагачає,
І над перла, над клейноти в
Господа сияє».

Але, як ми бачили вище, увесь цей національний рух мусів незабаром спинитися, а на українську літературу впав р. 1863 великий цензурний удар. «Основа» і без того в жовтні р. 1862 закрилася через непорозуміння між видавцями. Оставалася Галичина, — там можна було вільно працювати на культурному полі, і туди й переноситься видавнича українська

діяльність. За кордоном мав появи-тися і український переклад Біблії. Чи буде належний ґрунт для того, ніхто не думав про це.

3. Тогочасні польсько-українські стосунки

Польське повстання 1863 року дошкульно вдарило українців. Поляки перед тим сильно захопили Правобережжя, і спочатку були тут єдиними панами. Але по повстанні 1831 року їх стан на Правобережжі основно змінився, — Росія почала русифікувати Україну, виганяючи поляків, а тут і самі українці стали прокидатися й ворухитися.

Центр української культури, Київ, на цей час помітно ожив і піднявся. Та в Києві не було університету, і громадянство сильно клопоталося закласти тут його, але поляки не допустили до цього, бо знали, що університет у Києві не буде польським, а буде головню українським, яких поляки ненавиділи.

Імператор Олександр I близько приятелював з поляками, і видвигнув польського вченого Тадея Чацького (1765-1815), — призначив його візитором освіти на Правобережжі, в губерніях Подільській, Волинській і Київській. Це була важлива посада міністра, і Україна фактично була тоді віддана польському патріотові Чацькому на ополчення. І р. 1805 Чацький заснував університет не в Києві, як усе було вже приготовлене, а в м. Крем'янці на Волині, і назвав його ліцеєм. Викладовою мовою Крем'янецького ліцею була мова польська, Професорами були самі поляки. Це був для українців дошкульний польський удар на культурний розвій.

По польському повстанні 1831 року справа основно перемінилася: Крем'янецький ліцей був закритий, а 25 грудня 1833 року перенесений в Київ, як університет Св. Володимира, перенесений з багатьма професорами поляками. І 15 липня (день Св. Володимира) 1834 року університет у Києві був відкритий, а його ректором став відомий український учений і письменник М. А. Максимович. В Україні появилася культурний центр!

Поляки не могли цього забути, і кинулись на українців, і 30 літ (1833-1863) сильно перешкоджали їх національному відродженню. Бійки польських студентів з українськими («мо-скале») в Києві були звичайні на порядку денному. А найдошкульнішим було те, що впливові поляки завжди доносили російському урядові про небезпеку українського національного руху, і цим його прибивали.

Настав 1863 рік, — поляки повстали проти Росії, і тягнули українців битися за Польщу. Українці рішуче відмовились. Поляки голосно заговорили про відновлення церковної унії для православних, про яку селянство згадувало з ненавистю, — і селянство збройно виступило проти поляків навіть у колишньому маєткові Т. Чацького, — у м. Брусиліві на Радомисельщині.¹⁶

Поляки програли справу ополячення українського Правобережжя, але російський уряд затискав і український рух ще сильніше.

12 Михайло Возняк: Як пробудилося українське народне життя в Галичині за Австрії. Львів, 1924 р.

13 Цю премію пізніше й одержав Б. Гінченко за Українсько-російський Словник 1909 року.

14 Б. Шевелів у своїй статті: «Метрики П. О. Куліша й Ганни Барвінок» («Україна», Київ, 1928 р. кн. 2 ст. 91) подав Метрику, з якої видно, що П. Куліш народився 26 липня (а не 27), а охрещений був 27 липня 11819 р. в м. Воронезі на Чернігівщині. Дружина П. Куліша, Олександра Білозерська, народилася 13 травня 1828 року.

15 Це його стаття: Історія України од найдавніших часів.

16 Гв. Огієнко: Мѣстечко Брусилівъ и его окрестности, исторический очеркъ. «Радомислянин» за 1913 рік. J. Ohienko: Kościół Parafialny w Brusilowie. Rys. historyczny. «Dziennik Kijowski» за 1914 р. чч. 5-6, і окрема відбитка.

(Далі буде)

М. І. МАНДРИКА

ВОСКРЕСЕННЯ

Був ранній ранок. Хмарки половії
Рожевіли на обрії пустель.
Ішли кущами лаврів дві Марії,
Ніби ховаючись в склепіннях скель,
Щоб не побачив хто з юрби, з сторожі,
Що йдуть вони останню дань віддати
Тому, хто був святим Пророком Божим,
А суджений на смерть людьми, як тать.

Вони несуть алой, пахуче миро...
Розп'яте тіло не воскресне знов,
Але хоч цим вони засвідчать віру,
Свою незмінну віру і любов.

Ніхто не бачив... От вже і гробниця...
Та диво! Мертвого у ній нема!
Спорожнена печера-камениця,
Лише лежать криваві пелена.

І враз почули голос над собою,
Що йшов, як музика, до них з небес:
»Направлено Господнею рукою
Неправий суд людський —
Христос Воскрес!«

Проф. д-р Аркадій ЖУКОВСЬКИЙ

Велика і суперечлива постать Петра Могили

(Спроба оцінки Могилознавства)

Розділ II

(Продовження)

3) ПЕТРО МОГИЛА — КИЇВСЬКИЙ МИТРОПОЛИТ

г) Участь православних на конвокаційному і елекційному сеймах 1632 р.

Із смертю короля Сигізмунда (30 квітня 1632 р.) закінчується важкий період у житті православних українців, а вибір нового короля був доброю нагодою, щоб висунути домагання для повернення прав, які втратили православні внаслідок Берестейської унії 1596 р.

Підготовка вибору нового короля розпочалася відбуттям провінційних сеймів (у Луцькому відбувся 3 червня 1632 р.), на яких висувалися різні домагання, насамперед на відтинку церковному. Зібрані в Прилуці 9 червня 1632 р. запорозькі козаки виставили своїм делегатам-послам інструкцію, в якій між іншим говорилося: «Щоб наші руський народ не терпів більше вказаних утисків, а вільно користувався належними йому правами і вольностями... щоб наші православні свшщеники, а не уніяти, володіли приходами і бенефіціями, даними святій церкві богобоязними людьми...»¹⁴¹

А в письмі до депутатів конвокаційного сейму запорозькі козаки ще раз висували свої побажання в церковній площині, обіцяючи свою жертвенність у випадку позитивного вирішення домагань православних, у протилежному випадку козаки загрожували: «...Тоді нам прийшлося би шукати інші шляхи для заспокоєння своєї совісти».¹⁴²

Аналогічні зібрання відбули і братства, насамперед Львівське ставропі-

гіяльне братство, як також Віленське і дали такі самі інструкції своїм послам. Крім цього, Віленське братство виготовило до конвокаційного сейму брошуру польською мовою «Синопис», або «короткий опис прав, свобод і вольностей преславного, древнього руського народу, що знаходиться у залежності від константинопільського патріярха, наданих йому (народові) і затверджених присягою найясніших св. пам'яті польських королів і великих литовських князів».¹⁴³

Перед такою всебічною підготовкою всіх верств українського народу під Польщею в справі оборони своєї віри, не могла не включитись у це духовна ієрархія, насамперед одна з чільних постатей православ'я, архимандрит Петро Могила.

Відразу після смерті Сигізмунда III, Могила встановив зв'язки з всіма визначними українськими особистостями і установами, щоб спільними силами домагатися відновлення прав української православної Церкви. Крім зв'язків архимандрита з братством С. Голуб'єв твердить, що «Могила в цей час увійшов у тісні зв'язки в релігійній справі також з військом запорозьким»¹⁴⁴, але на це припущення не подав ніяких документальних підтверджень.

Тодішній релігійний поділ у Польщі не запевняв ніякій групі можливості здобути більшість у сеймі, тому П. Могила зрозумів, що успіх православних залежатиме від союзу з іншою групою. А тому, що православним доводилося змагатися проти католицько-уніятського союзу, природним союзником у змагу за повернен-

ня релігійної свободи були протестанти. Петро Могила зв'язався з князем Христофором Радзівілом, одним з найвпливовіших представників протестантів, запропонувавши йому політичний союз, без того, щоб заторкувати питання релігійних розходжень з протестантами. В одному зі своїх листів він просить князя присьєднатися до заходів православних, «щоб з'єднаними силами повернути те, що несправедливо і насильно було відібране».¹⁴⁵

Занепокоєна такою всеохоплюючою підготовою православних, католицько-уніятська сторона й собі готувалася до конвокаційного сейму. Почавши від Ватикану, почерез папського нунція, уніятського митрополита Й. Рутського, а на єпископах і шляхті кінчаючи, підготовлявся протинаступ. Загальною директивою для цієї групи було — не допустити до обговорення на сеймі церковних питань.

Конвокаційний сейм розпочався 22 червня 1632 р. у Варшаві на якому вибрано маршалком Христофора Радзівіла, литовського князя і союзника православних. З самого початку православні і протестанти заявили, що вони не приступлять до сеймових народ доки не буде їм забезпечена свобода віровизнання, тоді, коли друга частина настоювала на тому, щоб релігійні питання відкласти до елекційного сейму.

Православні, порозумівшись з протестантами, передали на розгляд сеймсові свої домагання т. зв. «*puncta dissidentium de religione*» сформульовані в 14 точках¹⁴⁶, в яких вимагали повороту відібраних від православних і протестантів прав і зрівняння їх у правах з католиками.

І хоч ці домагання зустріли сильний опір католицької партії, обставини примушували останніх піти на певні поступки «по можливості без порушення прав католицької Церкви» для чого були створені дві комісії: Одна мала розглядати домагання протестантської Церкви, а друга зайнялася проблемою православних і уніятів. Останню комісію очолив сам королевич Володислав, а членами її були 11 визначних особистостей польської держави (католики і протестан-

ти).¹⁴⁷ В засіданні цієї комісії з боку православних брав участь і архимандрит Петро Могила, який спростував всі аргументи уніятів, від імені яких виступав митрополит Й. Рутський, мовляв, не православних переслідуються і утискається в польській державі, але уніятів. Словесний поєдинок між митрополитом Й. Рутським, з одного боку, і різними православними промовцями, з другого, тривав впродовж кількох днів. Кожна із сторін захищала свої права і доводила зв'язок української Церкви від прийняття християнства або з Римом, або з Константинополем. Докладні відомості про ці дебати знаходимо в додатку до «Синопису», виданому Віденським братством у 1632 р. В цих дебатах члени комісії не брали участі, будучи своєрідними суддями між двома сторонами. Через політичні причини члени комісії намагалися знайти між ними якийсь компроміс і для цього опрацювали проєкт узгодження православних з уніятами, сформульований у 9 пунктах.¹⁴⁸ Однак цей проєкт не задовольняв православних, а тому, що настав час закінчити конвокаційний сейм, маршалок запропонував, щоб уніяти виготовили два списки: один, у якому повинні фігурувати поступки православним, а другий — поступки на майбутнє. На цьому закінчено наради конвокаційного сейму.

З його наслідків православні були дуже незадоволені, тому відразу почали підготову до виборчого сейму, в якій виявили себе активно волинська шляхта, братства, особливо Віленське, що надрукувало «Доповнення до Синопису», а найбільше запорізьке війсьсько, яке вислало на вибори своїх депутатів із категоричними домаганнями в справі відновлення прав для православної Церкви. Знову в центрі підготовки православних був архимандрит П. Могила, який «розсилав по всіх руських воєводствах листи, що в них закликав православних не приймати умов «Проекту згоди», а радив взяти якнайактивнішу участь у майбутньому виборчому сеймі, щоб таким чином здобути повне задоволення своїх потреб».¹⁴⁹

Паралельно з підготовою православних, так само готувалися і като-

лики, які дістали з Ватикану директиву не приймати «просект згоди». Також і уняти на чолі зі своїм митрополитом Рутським та своїм Віленським братством вели підготовчу акцію.

Виборчий сейм розпочався 27 вересня 1632 р. при величезній кількості православних делегатів. Їхні представники — Л. Древинський, А. Кисіль, Ф. Воронич — від самого початку закликали, що вони не приступлять до ніяких нарад так довго, поки не буде забезпечена свобода віровизнань, а православній Церкві не будуть забезпечені її права. На самому сеймі православним допомагав князь Христосфор Радзівіл. Після поновних дебатів між православними і католико-уніятами, створено окрему комісію з 4 депутатів і 2 сенаторів для вирішення релігійного спору. Цю комісію знову очолив королевич Володислав. Підготовані цією комісією «Пункти заспокоєння народу руського»¹⁵⁰ повертали православним втрачені права після Берестейської унії. Тому католицька сторона гостро зареагувала, домагаючись від королевича, щоб він їх не затвердив. Однак він уважав, що православні мають право на релігійну свободу, тому не відступав від устійнених «пунктів заспокоєння».

Після вибору Володислава королем Польщі й Великого Князівства Литовського 13 листопада 1632 р., він склав присягу виконувати всі статті, прийняті на сеймі. Від імені православних дякували Володиславові IV архимандрит Могила і Михайло Кропивницький за те, що «розумно розглянув наші просьби і справедливо їх розсудив».¹⁵¹

6) Вибір Петра Могили митрополитом і хіротонія його

У «Пунктах заспокоєння» надавалося православним між іншим право мати свою, затверджену урядом, ієрархію — митрополита і чотирьох єпископів: львівського, луцького, перемиського і мстиславського. Згідно з цією статтею, здавалося, що православні посли будуть просити короля затвердити на єпархіях ту ієрархію, що її в 1620 р. встановив патріарх Теофан і яку польська влада вважа-

ла незаконною. Однак православні депутати цього не зробили, вони вирішили, ще перебуваючи у Варшаві, ще перед вибором нового короля, а саме 3 листопада 1632 р., вибрати на намічені становища нових людей, між іншим на митрополита Петра Могилу.¹⁵² Під протоколом, складеним з цього православного зібрання, підписалися 49 учасників сейму, між іншим Л. Древинський, М. Кропивницький, А. Кисіль, С. Гулевич-Воютинський, Филон і Федір Вороничі та ін. Протокол цей із 49 прізвищами опублікував М. Максимович¹⁵³ і з нього довідуємося, що разом з Могилою, на випадок незатвердження його королем, був поданий і другий кандидат, а саме Михайло Лозка, підстароста вінницький, син Єлисавети Лозки-Гулевич, фундаторки Київського братства. У виборчому акті зазначалося, що Могила вибиралося під умовою «що коли він отримає привілеї на сан митрополита, то печерська архимандрія буде нерозлучно з'єднана з митрополією до кінця його життя, або до того часу, коли митрополія дістане матеріальне забезпечення (бенефіції)».¹⁵⁴

Під цим актом підписалися 49 православних шляхтичів, але не всі, що брали участь у варшавському сеймі, а серед підписів немає духовних осіб.

Рішення православних вибрати нових кандидатів на митрополита і на єпископів, викликало ускладнення через існування ієрархії з 1620 р., що пізніші дослідники пояснювали різними гіпотезами.

Посилаючись на Єрлича, який твердив, що Петро Могила був вибраний митрополитом своїми «приятелями»¹⁵⁵ деякі історики твердять, що такий вибір був наслідком інтриг Могили, який бажав стати митрополитом. Цю гіпотезу намагався обґрунтувати Е. Е. Голубинський різними аргументами: свідченням сучасника Єрлича, фактом, що підписалися тільки 49 людей, поспіхом висилки послів до Константинополя, тим що висвята відбулась у Львові, а не у Києві, щоб прийти до висновку: «Ледве чи можна сумніватися в тому, що при співпраці своїх прихильників і, як висловився Єрлич, приятелів між руською

і польською шляхтою, він сам зумів добитися, щоб Ісає звільнив йому місце на кафедрі митрополічу, був віддалений з останньої».¹⁵⁶

Цієї думки придержувався і М. П. Василенко, який писав: »Петро Могила вів свою політику, сам хотів зробитися митрополитом. Тому він, користуючись своїми зв'язками, настоював, щоб були проведені нові вибори і при тому невідкладно у Варшаві...»¹⁵⁷ Більшість совєтських істориків представляють вибір П. Могилу на митрополита як потаємну інтригу самого архимандрита: »Обрання Петра Могилу на кафедру митрополита викликало великі протести киян, в тому числі частини духовенства. Він не користувався довір'ям українського населення, заплямував себе угодицтвом перед польськими магнатами, не мав сану єпископа. »Обрання« на посаду митрополита він добився в час, коли ця посада була зайнята обраним лише рік назад і дуже популярним у масах прихильником Росії Ісаєю Копинським».¹⁵⁸

Протилежну думку відстоювали інші історики. М. Костомаров уважав, що: »Православні шляхтичі, які були на сеймі, ж вирішили віддалити від митрополії Ісаю Копинського, як людину стару і хвору, і вибрали, ра-

зом з перебуваючими там духовними людьми в митрополити Петра Могилу».¹⁵⁹

141 С. Голубев, цит. твір, Приложенія, т. I, стор. 407.

142 Там же, т. I, стор. 405.

143 Там же, стор. 432-436.

144 Цит. твір, т. I, стор. 464; Т. Ionescu, op. cit., p. 42.

145 С. Голубев, цит. твір, т. I, стор. 466.

146 С. Голубев, т. I, Приложенія, стор. 408-413.

147 Список членів поданий у »Приложенію« С. Голубева, цит. твір, т. I, стор. 446-447.

148 Там же, т. I, Приложенія, стор. 424-426.

149 Т. Ostrowski »Dzieje u prawa kościoła Polskiego«, 1793, p. 466.

150 Митр. Макарій »Исторія Русской Церкви«, т. XI, СПб, 1882, 436-440; С. Голубев, цит. твір, т. I, стор. 528-532.

151 С. Голубев, цит. твір, т. I, стор. 533.

152 С. Голубев, цит. твір, т. II, Приложенія, стор. 3.

153 »Собрание сочинений«, т. I, Київ, 1876, стор. 390-394.

154 В »Діаріушъ избирательнаго сейма по смерти Сигизмунда III« — під датою 3 листопада читаємо: Tego dnia duchowienstwo Nominis Divini, obrato na Metropolia Kijowska Jego M. Oyca Piotra Mohile, Archimandrite Pieszarskiego, Woiewodzisz Woloskiego, z tym warunkiem, aby ta Archimandria ad decessum iego M. zostawala przy nim, a potym aby seorsim te beneficia chodzili; С. Голубев, II, Прил. стор. 3.

155 J. Jerlicz »Latopisiec, albo kroniczka«, I, Warszawa, 1853, p. 56.

156 Отчет Академії Наук о 27 присужденій наград гр. Уварова, С.-Петербург, 1885, стор. 61-77.

157 Н. П. Василенко »Очерки...«, Київ, 1916, стор. 104.

(Далі буде)

Воскресіння Христове бачивши, поклонімся, Святому Господу Ісусові, Єдиному Безгрішному, хресту Твоєму поклоняємось, Христе, і Святе Воскресіння Твоє оспівуємо і славимо. Ти бо еси Бог наш, крім Тебе іншого не знаємо, ім'я Твоє призиваємо. Прийдіть усі вірні, поклонімся Святому Христовому Воскресінню, це бо прийшла через хрест радість усьому світові. Завжди благословляючи Господа, славимо Воскресіння Його, бо розп'яття перестраждавши, Він смертю смерть переміг.

Блаженніший Владика Митрополит Мстислав служить Архисерейську Службу Божу в Лондоні, в катедральному храмі, в неділю, 19 липня 1987 року

Воскресіння Твоє, Христе Спасе, ангели оспівують на небесах, і нас на землі сподоби чистим серцем Тебе славити.

Христос Воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що в гробах, життя дарував.

Небеса ж нехай достойно веселяться, і нехай радіє земля, і нехай святкує світ видимий і невидимий, — Христос бо воскрес, радість вічна.

ПІСНЯ 1. ІРМОС: Воскресіння день, просвітілось люди! Пасха, Господня Пасха! Бо від смерти до життя, і з землі до неба Христос Бог нас перевів, пісню перемоги співаючих.

(Пісня 1. Ірмос)

РЕЗОЛЮЦІЯ РАДИ МИТРОПОЛІЇ УПЦ У ЗСА

Зростаюча все на протязі останніх двох років тенденція Ієрархії Української Католицької Церкви до відокремленого відзначення Хрещення Руси-України від інших українських християнських віровизнань, зокрема Української Православної Церкви, стала завершена узгодженою з Римською Курією постановою, щоб усі головні урочистості українських католиків з цієї нагоди відбулися в Римі, який водночас визначено на місце осідку Центрального Ювілейного Комітету Української Католицької Церкви, як диспозиційного центру для всіх клітин тієї Церкви у вільному світі. Згідно з уже устійним планом, відбувається спеціальна акція за скерування на ювілейні урочистості в Рим якнайбільшої кількості українських католиків.

Водночас з підготовленням до відокремленого святкування Тисячоліття в Римі, розпочато інформаційно-пропагандивну акцію, в якій Тисячоліття існування християнства в Україні представляється святом лише і тільки Української Католицької Церкви. Дказом на це залишаються в історії нашого народу різні видання іншими мовами (USA Today, тощо) й інтерв'ю на жаль, не звичайних смертних людей, а найвищих ієрархів УКЦеркви.

Висловлюючи свій великий жаль з приводу такого собі корисного, а з загально національного погляду шкідливого поступовання Єпископату УКЦеркви, Рада Митрополії Української Автокефальної Православної Церкви

схвалює всі сили і засоби нашої Церкви поза Батьківщиною віддати на побожне відзначення ювілею Тисячоліття спільне з усіма носіями імені Христа — українцями.

Рада Митрополії висловлює громадським комітетам для відзначення річниці Тисячоліття своє признание за їхнє старання і працю для звеличення цієї події повік незабутньої в історії нашого народу. Присутність духовенства нашої Церкви в цих комітетах як репрезентантів нашої Церкви, Собор Єпископів і Рада Митрополії УАПЦеркви вважають за громадський почесний обов'язок. Що ж торкається співслужіння в молебних відправах священників нашої Церкви з священниками УКЦеркви то, з огляду на явно виявлене рішення Ієрархії УКЦеркви діяти у відокремленні, кожний наш священник мусить мати дозвіл чи згоду Владики Митрополита або Правлячого Єпископа.

Повідомляємо, що урочистості пов'язані з Всеукраїнським відзначенням Тисячоліття Хрещення Руси-України відбудуться в осередку Української Православної Церкви в ЗСАмерики в дні 6-7 серпня 1988 р. У цих урочистостях візьмуть участь делегації з усіх Єпархій Української Автокефальної Православної Церкви що існують у вільному світі. Докладніші інформації про програму цих урочистостей будуть подані в спеціальному обіжнику.

Митрополита Канцелярія
УАПЦеркви

**ДОПОМАГАЙТЕ ВИХОВУВАТИ МОЛОДИХ СВЯЩЕНИКІВ —
ЖЕРТВУЙТЕ ЩИРО НА ФОНД УКРАЇНСЬКОГО
ПРАВОСЛАВНОГО БОГОСЛОВА!**

О. ПІДРУЧНИЙ

НА СТЕЖКАХ І ДОРІЖКАХ ТА ДОВКОЛА
»ВСЕПРОЩЕННЯ«

Останні місяці 1987 року промайнули під знаком закликів до »всепрощення«. Робили їх скромні проповідники з церковних амвонів, розкриваючи вірним сенс Христової науки. Дещо згодом почали кликати до »всепрощення« й високі церковні достойники-стратегі. Першим серед них став Московський патріарх Пімен. Свій заклик патріарх Пімен приурочив до річниці тисячоліття хрещення Київської Русі-України, зараховуючи при цьому цю подію до історії »Російського Государства и Русской Православной Церкви«, яких 1000 років тому ще і в поминках не було.

До участі у відзначенні цієї річниці патріарх Пімен кликав насамперед усіх »чад Русской Православной Церкви« і тих інших, що »відірвалися від Церкви-Матері Російської, або й ніколи до неї не належали. Свідомий, видно, скільки жорстоких знущань з боку Москви та її патріархії зазнав побожний український народ, патріарх Пімен уважав все ж таки за доцільне, а для нього й корисне, згадати і про УАПЦеркву та запросити її ієрархію і вірних до участі у відзначенні Тисячоліття, щоб »спільно та єдиними устами і серцем прославити Господа і Спаса нашого«.

Тут же треба згадати, що ще в листопаді 1987 року українська преса подала комунікат Митрополитові Канцелярії УАПЦеркви в ЗСА, в якому, з доручення Блажен. Митрополита Мстислава, було подано до загальноно відомо, що і далі не існує жодних передумов для зміни ставлення УАПЦеркви до Російської Православної Церкви та її патріархії.

Що ж торкається Української Католицької Церкви, то, як видно, такі передумови заіснували, бо 6 листопада, під час ювілейних урочистостей інтернаціональної католицької організації »Церква в Потребі«, Глава Української Католицької Церкви Верховний Архієпископ і Кардинал Ми-

рослав І. Любачівський вважав за доцільне зробити таке прилюдне освідчення: »Простягаємо нашу руку прощення, примирення і любови до російського народу і Московського Патріархату. Простіть, як і ми прощаємо!«

Вістку про це несподіване освідчення Кардинала М. І. Любачівського рознесли по всьому світі пресові агенції, що зчерги викликало в українському суспільстві велике стурбовання, яке офіційні українські католицькі чинники пробують ще й досі приховати від загального відома. Саме тому, редакційну статтю в »Новому Шляху« (12 грудня 1987 року) »Чи настав час примирення з Москвою?« треба вважати за приклад доброго служіння всій українській спільноті і загально визвольній національній справі.

Вважаємо за необхідне згадати, що ще в неділю, 22 листопада ц. р. була відправлена Владикою Митрополитом у Церкві Пам'ятнику Українського Пантеону в Бавид Бруку Панахида за душі спочилих у Возі Олега Штуля (в десятю річницю його смерті), полковника Андрія Мельника і д-ра Дениса Квітковського. Після неї, члени ПУН М. Плавюк, д-р Городиський і ред. Дорожинський відвідали Владика Мстислава, щоб подякувати йому за зворушливу відправу Панахиди та слово перед нею і, при цій нагоді, виявити опінію Владика стосовно промовоскопської декларації кардинала М. Любачівського.

Щоб задовольнити згаданих вище осіб, Владика передав їм передусім відбитку з комунікату Митрополитові Канцелярії УПЦеркви в ЗСА, в якому було виявлене і ясно висловлене становище УАПЦеркви до яких-будь закликів Московської Патріархії. Цей комунікат був досить скоро розісланий до редакцій українських часописів у світі та, поміщений здається лише і тільки в »Новому Шляху«.

Під час розмови зі згаданими вище

особами Владика заявив: — проголошена на міжнародньому форумі про-російська декларація кардинала М. І. Любачівського, яку він прибрав у форму «всепрощення» російському народові й Російській Православній Церкві за заподіяні ними жорстокі знущання над українським народом й українськими Церквами, зокрема Українською Православною, так у минулині, як і в цьому жорстокому ХХ столітті, є каригідним вчинком, негативні наслідки якого стануть в організмі нашої нації злоякісним вірусом.

До цього освідчення Владика Митрополит додав: — В даному випадку я маю не тільки моральне право, але й архипастирський обов'язок — жадати від провідів усіх українських центральних установ і організацій покликання до життя й дії спеціального авторитетного громадського трибуналу, який би був зобов'язаний до якнайшоршого і всебічного дослідження всіх аспектів цього злодіяння та склав би зі свого дослідження українському загалові поза Україною докладне справоздання.

Справа самовільних і свавільних виступів кардинала М. Любачівського була вже предметом обговорення на

кількох засіданнях виконавчих органів УАПЦеркви. Рішено цю справу передбачити в порядку нарад надзвичайної сесії Ради Митрополії (12-13. 1. 1988), яка між соборами нашої Церкви виконує й ухвалодавчі функції.

При цьому вважаємо за обов'язкове: — не забувати про першу спробу кардинала М. Любачівського — внести заколот в українську Христову Громаду поза межами України суццю. Цією спробою було нанесення кардиналом М. Любачівським тяжкої образи Блажен. Митрополиту Мстиславу, якому кардинал закинув більшу прихильність до комунізму, ніж до Католицької Церкви. Згодом кардинал М. Любачівський змушений був перепросити Владика Митрополита Мстислава за нанесену йому моральну кривду. Владика Мстислав простив.

Тепер же зроблено велику кривду всьому українському побожному народові. Тож — чи не час і пора, щоб Римська Курія зробила якусь «перестройку» між своїми дорадниками і невдалим виконавцями, не забуваючи, що «Російський Сфінкс» має два обличчя, а до того ще й копальні золота в Сибірі!

25-ЛІТТЯ ПАСТИРСЬКОГО СЛУЖІННЯ о. прот. БОРИСА ХАЙНЕВСЬКОГО

В неділю, 29 листопада 1987 року парафіяни парафії св. Покрова в Буссва, врочисто відзначили 25-ліття священничого служіння свого попереднього настоятеля о. прот. Бориса Хайневського, який на протязі 10 років був незмінним душпастирем, а тепер адміністратором УАПЦ на Францію і Бельгію.

Вранці відбулась урочиста Служба Божа, що її служив о. Борис, з участю теперішнього настоятеля о. Івана Дерев'янки та о. Івана Кайма з Франції. Місцевий церковний хор під диригуванням д-ра В. Котляра збагатив Службу Божу своїм дуже гарним співом. В церкві були як місцеві парафіяни так і приятелі українці-католики.

На Запричасному, о. Ювілят Борис Хайневський прочитав «Архипастирське Послання Собору Єпископів Української Автокефальної Православної Церкви з нагоди початку св. Ювілейного Року тисячоліття Християнської України» а о. настоятель Іван Дерев'янка привітав о. Бориса, побажав дочекатись ще свого 50-літнього ювілею священослужіння, підкреслив бездоганність священничої служби та скарактеризував працю о. Ювілята як плідотворну чинність на ниві церковній і високо оцінив тернистий шлях еміграційний о. Бориса служити Богові і українському народові у Франції і Бельгії.

Після Божественної Літургії отці Іван Дерев'янка та Іван Кайм відслу-

От. протоієрей Борис Хайневський

жили Молебень у наміренню здоров'я о. Ювілята з виголошенням належних многоліть. Після Молебня в гарно вдекорованій залі відбувся святочний обід у честь Ювілята. Заля була заповнена гостями, парафіянами та представниками громадських організацій.

Урочистість почалась молитвою Отче наш яку проказав о. настоятель а о. Ювілят поблагословив страви та побажав гарно провести це його неповторне свято. Після молитви гарним словом привітав староста С. Бруханський о. Ювілята, священників, паніматок і всіх присутніх гостей а для о. Ювілята і його паніматки попросив присутніх проспівати многоліття. Після цього всі засіли до споживання трапези, що її приготували сестриці двох віровизнань а подавали молодшій сестриці.

Привіти започаткував п. М. Михайлишин, місцевий голова УДК, даруючи о. Борисові книжку у французькій мові про 1000-ліття хрещення України. Староста п. С. Бруханський у своєму привіті, підкреслив заслуги о.

Бориса для парафії Буссва. Молоді парафіянки: пані Наталка Волова вручила о. Борисові від парафіян грошовий подарунок як »Дар любові« а п-на Наталка Котляр вручила паніматці Хайневській гарний букет квітів. Ще раз привітав о. Іван Дерев'янка отця Ювілята та подарував ікону священомучеників Бориса і Гліба. Пан Г. Клименко привітав о. Бориса, його паніматку, отців та всіх присутніх та подарував всім трьом священикам гарно вироблені металеві хрести. Голова СУБ д-р В. Котляр привітав о. Бориса та вручив йому грошовий подарунок як »Дар любові«. З коротким словом привіту і побажання виступали: п. І. Коваль і п. С. Маркус. Потім сестриці принесли гарний, великий з 25 свічками торт до головного стола та поставили перед о. Борисом і всі присутні вставанням та співом многоліття вшанували о. Адміністратора.

Наприкінці промовляв украї зворушений о. Ювілят, подякувавши отцям Іванові Дерев'янці і Іванові Каймові за відправлення Молебня. У зво-

рушливих словах дякував о. Борис парафіяльній раді, парафіянам, гостям за висловлені щирі побажання і за гарні подарунки. Були моменти за всі ці довгі роки праці — дуже радісні для них, але були чорні хвилини невдяки — зі сторони бідних душевно одиниць, які в кожній парафії знайдуться й які деколи, на жаль, тягли за собою інших парафіян патріотів.

Тут треба підкреслити, що о. прот. Борис Хайневський, адміністратор УАПЦ на Францію і Бельгію за 10

років душпастирської праці в Бельгії, як настоятель парафії св. Покрова в Буссева, своїм зразковим служінням в Церкві здобув собі велике признание й пошану не тільки серед парафіян, але й серед цілої української громади околиці міста Монс, як серед православних так і греко-католиків.

Побажасмо адміністраторові-Ювілятові многих літ праці для Рідної Церкви й українського народу.

о. Іван Дерев'янка

Наталія ЛВИЦЬКА-ХОЛОДНА

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Побожно звеличали день суботній,
А вдосвіта зібрались і пішли,
І пахощі, і миро понесли
На місце страти, де був гріб Господній.

Укривши лиця в сутінки скорботні,
Одним лиш заклопотані були:
Хто б камінь ім важений відвалив,
Щоб тіло намастити ще сьогодні.

Прийшли і вгледіли: Його нема,
В печері пустка і вступилась тьма,
Бо янгол білий в головах вартус.

— Не бійтеся! -- він радісно сказав, --
Господь шле через мене вість благу,
Що Син Його цю ніч із мертвих встав.

Пішли жінки і стали промовляти
До учнів Господа й до інших всіх,
Та їм здавалась непевна новина та
Й не прийнято за правду свідчень тих.

І вдягнений у подорожні шати
Ісус з'явився й став посеред них,
Розкрив їх розум і почав навчати,
Як це робив за днів своїх земних:

— Чого стривожились? — казав. —
— Мене,
Не духа бачите, живий Я знову,
Хай віра в душах кволих спалахне.

Бо справдилось пророків віще слово
Й закон Мойсеїв. Волею небес
Ідіть і свідчіть скрізь: Христос
Воскрес!

М. ВІРНИЙ

НА СЛАВУ БОЖУ Й НА РАДІСТЬ ПОКОЛІННЯМ

Ми отримали право користуватися своїм новозбудованим храмом. І вже всі п'ять золотих бань прикрашують наш Свято-Андріївський храм у Вашингтоні.

Чотири бані поставили якраз перед парафіяльним храмовим святом, а права на користування вручили нам після нього.

Наша невеличка громада православних українців безмежно рада з цього приводу і цією радістю ділиться з усіма своїми братами й сестрами, а особливо і зокрема з тими, які незважаючи на свої релігійно-церковні переконання надіслали і надсилають нам і свої щирі привітання і свої щирі пожертви. А роблять це наші люди не тільки в Америці. Пожертви надійшли з Австралії, Австрії, Великої Британії, Бельгії, Західної Німеччини, Франції, Бразилії, Аргентини, Канади.

Усіх людей доброї волі згадуємо ми всі у молитвах наших.

Недавно оце всі ми, з гістьми, зібрались і урочисто відсвяткували наш храмовий празник, відзначили пам'ять нашого небесного Опікуна Святого Апостола Андрія Первозванного. При цьому ми також відзначили першу річницю освячення наріжного каменя.

«І так як п'ять бань, ніби прямують у небесну височінь до самого Господа Бога, нехай так і наші щирі молитви линуть туди »за кращу долю і волю наших сестер і братів в Україні і не в Україні суціль, та за вічний спокій усіх тих, які віддали своє життя за віру і Церкву Христову, зокрема за жертви Чорнобильської ядерної катастрофи та за здоров'я усіх уражених внаслідок цього лиха...«.

Це з доповіді чи святочного слова Віктора Кулія, заступника голови нашої парафії, виголошеного на нашому святі.

Розпочали ми це свято привітанням. Слова привіту виголосив наш голова, доктор Ігор Масник. Потім отець Григорій Підгурець прочитав молитву і поблагословив їжу. Після

представлення головного столу парафіянам й гості почали обідати. Доповідач воскресив у пам'яті факти з життя Святого Апостола Андрія Первозванного, які зберігаються в Лаврентіївському та Іпатіївському літописах.

І той, що був першим біля Христа самого, як Його учень, став найбільш почитаним у нас в Україні, землі, яку він благословив, як і благословив гори на яких виросло Богопрославляюче місто Київ — столиця Богопокірного і вірного своїй християнській вірі українського народу.

Проїшли століття після того першого благословення, і ось на українському церковному Соборі 1621 року в Києві, який складався, як зазначив доповідач, з Ієрархів, представників духовенства і вірних Української Православної Церкви, великий Духом Святим, одноголосно постановив: »Святий Апостол Андрій — це перший Архієпископ Константинопольський, Патріарх Вселенський і Апостол Український. На Київських горах стояли ноги його, й очі його Україну бачили, а уста благословляли і насіння віри Христової він у нас посадив. Воїстину Україна нічим не менша від інших східних народів, бо в ній проповідував Апостол«.

З приводу цієї постанови забрав слово свого часу один із визначних наших мужів науки і Церкви Христової, блаженної пам'яті Митрополит Іларіон, який писав: »Ця історична постанова Всеукраїнського Церковного Собору 1621 року глибоко увійшла в серця й душі всіх православних українців і стала основою нашої церковної ідеології. Це канонічна постанова наших ієрархів, і хто правдивий українець, той обов'язаний прийняти та іспов'дувати її. Іспов'дувати, що Українська Православна Церква — це Церква Православна, яку розпочав ще Апостол Андрій, а докінчив Святий Володимир Великий, прийнявши віру православну з Греції«.

Український народ від найдавніших часів глибоко шанує пам'ять

Святого Апостола Андрія Первозванного. І на рідних землях і закордоном побудовано на його честь багато храмів. У Києві, як відомо, красується золототерними банями Андріївський Собор. У тому соборі, як підкреслив доповідач Віктор Кулій, потайки від німецької влади, сорок п'ять років тому, були висвячені українські єпископи Української Автокефальної Православної Церкви. А дванадцятого травня 1942 року в цьому соборі був висвячений в сан єпископа Переяславського наш теперішній Первоієрарх Блаженніший Митрополит Мстислав, який очолює Українську Автокефальну Православну Церкву в діаспорі.

Оспіваного багатьма поетами вірного учня Ісуса Христа взяли і ми на свого небесного опікуна.

Ми, зазначив на закінчення доповідач, стоїмо напередодні освячення нашого храму Блаженнішим Митрополитом Мстиславом, якому саме на Великдень 1988 р. сповняться дев'яносто років життя. Все життя своє, а тепер, незважаючи на свій вік, бореться наш Митрополит за права Української Православної Церкви.

Наша парафія, розпочинаючи святкування ювілейного року, закликає відновити і скріплювати наше релігійне, духовне й громадське життя.

Нехай кожна українська родина й увесь народ наш у цей Ювілейний рік скаже словами Святого Письма: «А я та мій дім будемо служити Господеві».

Цей Ювілейний рік є особливим для українського народу, для його Церков і для всього християнського світу. Нехай же найбільша Христова

заповідь любови «Люби ближнього свого, як самого себе» стане дійсністю і щирою правдою серед усіх нас.

Доповідь була виголошена в святоково-піднесеному тоні і присутні щирими оплесками подякували Вікторові Кулієві.

Парафіяльний хор під керівництвом Юрія Філіпова виконав «Світе тихий» та «Щасливий чоловік» отця Кирила Стеценка та «Ой, зійшла зоря» Миколи Леонтовича. Сольоспів — Микола Ставничий — член української католицької парафії.

Зворушливими були також виступи бандуристки Галі Кохно та сопрано Марійки Радь, яка відспівала під бандуру «Нова радість стала» та «Нагадай бандуро» на слова Ніни Калужної, музика Григорія Китастого.

Смиренно і з властивим українцям хвилюванням чекатимемо того дня, коли Блаженніший Митрополит Мстислав благословить нас на нове життя в новому храмі Святого Апостола Андрія Первозванного, що має стати напередодні Хрещення Київської Руси, яке довершив сам володар її, рівноімператорський Володимир Великий Рівноапостольний.

Віромо також, що щиросердечні наші земляки, де б вони не були, і далі жертвуватимуть на повне закінчення будівництва нашого храму і погашення величезних наших боргів, щоб ми увійшли в чергове, друге тисячоліття християнства в Україні без грошових боргів, а з відкритими серцями з вірою і натхненням далі прославляли Бога нашого Ісуса Христа та водночас і прославляли свій народ на віки вічні!

ВРОЧИСТЕ ПОТРІЙНЕ СВЯТО

Моя далека Україно, скільки із нас тужить за тобою й мріє хоч при кінці життя побачити тебе! Через нашу недолю — червоного окупанта, розійшлися ми по цілому світі й якби не наша витривалість та віра в Бога, не залишилося би й сліду по нас. Але завдяки нашій Церкві яка як рідна мати гуртує нас та об'єднує, ми не тільки не загубилися а й кріпнемо й даємо про себе знати всім.

І от у неділю, 22 листопада, 1987 р. зібралися наші люди з усіх сторін та ближчих країв, у новозбудовану прекрасну церкву в Генку, Бельгія. Зібралися люди, щоб відсвяткувати потрійне свято: 40 років УАПЦ в Бельгії, храм церкви св. Арх. Михаїла та 75-ліття Архiepіскопа на Західну Європу Анатолія.

При вході в церкву, Високопреосвященнішого Владику, привітав хлібом і сіллям та щирими сердечними словами, отець І. Дерев'янка, настоятель церкви. Після цього почалася величава Служба Божа. Хоч був осінній, похмурий дощевий день, вірні обох віроісповідань та бельгійські гості заповнили церкву. Відчувалася святочна атмосфера не тільки від світел канделябрів та безчисленних свічок, як головно від тих хто служив Службу Божу. Крім Владики Анатолія, служили ще 5 православних священників з Франції, Німеччини, Бельгії та один католицький, що розмальовує ікони церкви, між іншим найкращий іконописець Бельгії. Співав відомий хор з Дюссельдорфу під керуванням о. прот. Остапчука. Здавалося, що молитовний настрій об'єднав усіх присутніх в одне й молитва всіх підіймалася високо й летіла до самого Бога, особливо як згадувалося нашу многострадальну Батьківщину Україну. Після змістовної проповіді о. Дубицького, Молебня та короткого сердечного звернення до вірних Владики Анатолія, була закінчена церковна частина свята. Люди перейшли до заль приналежних до церкви будинків. Скрізь було переповнено.

Інж. В. Дерев'янка обіцяв, що як тільки церква сплатить свої борги, зараз же візьмуться до розбудови й збільшення цих заль, щоб всі мали досить місця.

Почалися промови. Першим говорив о. Дерев'янка про 40-ліття УАПЦ у Бельгії. Коротко й змістовно розказав про труднощі з якими боролися наші емігранти поки завоювали собі місце, змогли зажити по людськи й навіть збудувати цю церкву. Згадав також отців і мирян жертвених трудівників які робили величезні зусилля, щоб зберегти в людей надію на ліпше будуче та віру в Бога. Говорив про минулі різні імпровізовані каплиці та інші помешкання, де люди сходилися, щоб помолитися аж до сьогодні, коли в Генку постала нова церква, яку так часто називають »перлиною церков«. Більшість тих, що боролися з посвятою для добра інших, відійшла у вічність, але слава їхня та вдячність їм, ще живе.

Після о. Дерев'янки, було ще багато промов, одна цікавіша від другої. Говорили й 2 бельгійці: один кол. а другий теперішній посадник міста Генку. Бельгійці симпатизують українцям у їхній творчій праці й допомагають де тільки можуть. Вони добре поінформовані про українців та їхню історію. Як у Брюсселі був духовний конгрес де були представники різних вірувань і коли післанець червоної церкви почав повідомляти всіх, що Москва буде святкувати 1000 ліття свого хрещення, всі бельгійські достойники одголосоно запротестували кажучи, що тоді хрестилася Україна-Русь у Києві, а не Росія в Москві, яка постала кілька сот років пізніше! Це чималий успіх наших українців з Бельгії.

При кінці обіду, був принесений й поставлений перед Владикою величезний торт із числом 75 посередині. Знову були сказані промови й побажання Ювілятові а всі присутні відспівали стоячи многоліття. Заля гриміла від бадьорого співу а бельгійсь-

кий посадник дивився з подивом а може й подивляв дружність, добрий настрій та гарний спів присутніх. При кінці був піднесений подарунок Ювілятові, а саме його великий гарний портрет, якого бельгійський священник маляр намалював з маленької знімки. Владика був зворушений і не

дивлячись на всю втому, сказав щирі слова подяки ініціаторам святкування та всім присутнім. І так цей незабутній день у житті людини, дійшов до кінця і треба було вертатися додому.

Таня Гук

КОЗАЦЬКОМУ РОДУ НЕМА ПЕРЕВОДУ

Отець Юрій і паніматка Ірина Галиці, охрестили свого сина Гавриїла в неділю, 15 листопада 1987 року в Свято-Вознесенській церкві в м. Кліфтоні Нью Джерзі, ЗСА. Хрещення відбулося пополудні о год. 4.00 пополудні в гарно прибраній церкві з її імпозантним іконостасом і художньо розписаними образами вітражних ві-

кон, освітлених багатьма світильниками, лампадками й свічками. На хрещення зібралися майже всі парафії з родинами та малими дітьми.

Таїнство хрещення уділив о. протопресвітер Михайло Галиця в сослуженні о. протоієрея Тараса Чубенка та о. Івана Панасюка, а також чотирьох хлопців в'їварних прислужни-

От. протопресвітер Михайло Галиця хрестить свого внука.

ків-свічконосців. Чин хрещення супроводжувався милозвучним співом церковного парафіяльного хору.

Кумували: інж. Віктор Росинський, зять о. Михайла та паніматки Зіни Галиці, а кумою була Надя Андрусишин, сестра паніматки Ірини Галиці. Після хрещення о. протоієрей Тарас запричастив новоохрещене немовлятко Гавриїла, чесною, пресвятою, і пречистою кров'ю, Господа Бога і Спаси нашого Ісуса Христа і проголосив Відпуст та виголосив многоліття охрещеному Гавриїлові з побажанням доброго здоров'я в зростанню у поборності на славу Богу, та на радість батькам, о. Юрію і паніматці Ірині та їх родинам, Галицям і Андрусишинам.

Після хрещення усі присутні перейшли в прицерковну залу, де відбулося прийняття. От. протопресвітер М. Галиця прочитав молитву і поблагословив страви та в короткому слові привітав, всесних отців, кумів

і всіх присутніх гостей.

Під час обіду було помітно, що всі учасники були раді й задоволені підносячи тости за здоров'я новоохрещеного члена православної Церкви Гавриїла та обдаровуючи його всілякими подарунками. Також були вислови парафіян, що ми вперше бачили такий величавий, повний чин хрещення в православну віру в Українській Православній Церкві.

На закінчення, настоятель парафії о. Юрій Галиця висловив сердечну подяку: собратам, о. протоієрею Тарасу Чубенкові, о. Івану Панасюкові, кумам, Парафіяльній раді та всім парафіянам і гостям за їх таку численну участь у відзначенні хрещення сина Гавриїла, прочитавши молитву подяки Господеві за все гарно відбуте.

А гості ще довго забавлялися, розмовляючи ділилися думками та згадували минулі пережиті часи.

Присутній

Сторінка 31

3 життя парафій УАПЦ у Великій Британії

ХРАМОВЕ СВЯТО В РОЧДЕЙЛІ

Як і кожна парафія УАПЦ на чужині не забуває день свого патрона, так і наша парафія Св. Покрова Пресвятої Богородиці в м. Рочдейлі кожного року відзначає своє храмове свято з особливою увагою. І хоч трохи пізніше, 18 жовтня, бо того дня припадає Служба Божа і більше вірних мають змогу прибути на свято, що на нього настоятель парафії о. Михайло Дяченко і Парафіяльна рада запросили о. архипресв. М. Пишненка і о. прот. А. Максимука та манчестерську парафію УАПЦ.

Започаткував храмову Богослужбу о. прот. Афанасій Максимук. Співав парафіяльний хор під диригуванням п. І. Мозгового, підкріплений хористами з сусідніх парафій. Усі вірні щиро молилися. Св. Євангелію прочитав о. прот. Афанасій, а о. архипресв. М. Пишненко сказав глибоке проповідне слово про свято Св. По-

крова Пресв. Богородиці. Після св. Літургії отці відслужили Молебень до Пресв. Богородиці і закінчили його многоліттям Блаженнішому Владиці Митрополитові Мстиславу, Владиці Володимирові, УАПЦ, усім борцям за неї й українському народові та всім парафіянам, вірним і їхнім родинам, а всім парафіянам, що відійшли у вічність проспівано зворушливе «Вічна пам'ять».

Після закінчення богослужбових молінь о. настоятель запросив усіх до церковної зали де святковий обід приготували сестриці: Н. Сусенко, А. Мозгова, Т. Гергель, М. Цебрій і Л. Мороз. От. архипресв. М. Пишненко провів молитву та поблагословив страви і підніс тост за здоров'я Блаженнішого Владики Мстислава, Владики Архiepіскопа Володимира та всіх вірних УАПЦ, а хор проспівав грімке многоліття.

Коли всі підкріпилися о. настоятель попросив до привітального слова о. Афанасія. Потім промовляв о. архипресв. М. Пишненко. Отець М. Дяченко підкреслив потребу співпраці всіх комітетів по відзначенні тисячоріччя хрещення України. Від імені парафії УАПЦ у Манчестері промовляв інж. М. Білий, вітаючи всіх з празником та побажав усього доброго та багато успіхів у праці нашої парафії, як також відмітив добросусідські взаємини між нашими парафіями. На за-

кінчення п. І. Мозговий подякував усім, а зокрема сестрицям за підготову і проведення свята, а всі присутні проспівали сестрицям многоліття. У своєму слові п. І. Мозговий закликав також підтримати журнал «Відомості», і присутні пожертвували на цю ціль £32.00. Всім щедрим жертводавцям сердечне спасибі, а парафіянам парафії Св. Покрова і Парафіяльний раді бажаємо багато успіху в праці на Божій ниві і для нашого народу.

Учасник храмового свята

МОЛИЛИСЬ ЗА СПОЧИЛИХ У БОЗІ

В суботу 31 жовтня 1987 року, парафіяни УАПЦеркви в м. Престон вшановували річницю смерті Василя і його дружини Констанції, та всіх парафіян, що відійшли у вічність.

В той день зібралися майже всі парафіяни до церкви. Приїхав о. настоятель прот. Іван Водозаський з пані-

маткою Марією, і відслужив при співі церковного хору Панахиду. В часі Панахиди у своєму слові вказав на нашу св. УАПЦеркву, яку велику роль вона відіграла й відіграє і сьогодні в житті нашого народу. Наша Св. УАПЦерква не тільки навчає нас, веде нас до спасіння, але в цьому

Панахида в річницю смерті бл. пам. В. Білика в Престоні

земному житті підносить наш народ до глибокої віри, до високого морального життя, подає духовну силу до поборювання всіх труднощів, які наш народ зазнав у часі своєї історії.

Отець Іван закликав присутніх до сильної віри, до пошани своєї Церкви, до праці й жертвенності для неї, щоб вона росла, розвивалася та могла жити.

Після Панахиди всі присутні перейшли до готелю Кресс де відбу-

лися поминки в річницю смерті бл. пам. Василя і Констанції а заповітом покійного Василя Білика.

В часі обіду на заклик о. прот. Івана, проведено збірку на фонд 1000-ліття хрещення Руси-України, і зібрано £17.90. Молитвою були закінчені поминки й вшанування покійних Василя і Констанції.

Сергій Левчук

УВАГА!

УВАГА!

**УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ**

**МІЖПАРАФІАЛЬНИЙ КОМІТЕТ СВЯТКУВАННЯ
1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ**

ОКРУГА СЕРЕДНЯ АНГЛІЯ

Повідомляємо українське громадянство Середньої Англії, а головню в Дарбі, Ноттінггамі, Лестері, Ковентрі та Волвергемптоні, що в неділю, 8 травня 1988 року в Дарбі відбудеться **Окружне Святкування 1000-річчя хрещення Київської Руси-України**. На це Окружне Святкування запрошуємо — українців — православних, католиків, євангеліків.

Окружне Святкування відбудеться в церкві Св. Юрія Переможця в Дарбі, в неділю, 8 травня 1988 року:

- О год. 10.00 дня зустріч Владики й Архирейська Служба Божа.
- О год. 1.30 пополудні святкове прийняття в залі місцевого Відділу СУБ.

Художня частина:

- Святкове слово по-українському — д-р Святомир М. Фостун, член Митрополичої Ради УАПЦ
- Святкове слово в англійській мові — д-р Ю. Яроцький
- Деклямації присвячені Ювілею — п-ні Феодосія Міщенко, п-ні Антоніна Горобець і п. Володимир Нетреба
- Привітання церковно-суспільно-громадських організацій, а також дар любові Владиці

Вступ на прийняття — **£5.00 з особи**. За квитками треба звертатися до Парафіальних рад у Дарбі, Ноттінггамі, Лестері, Ковентрі і Волвергемптоні.

Прибудьмо численно на це Окружне Святкування, щоб спільно й достойно вшанувати й відзначити великий Ювілей хрещення Руси-України!

Окружний Діловий Комітет

ГОЛОВА ПАРАФІЯЛЬНОЇ РАДИ

кою громадою
юза її межами
, що 19. 11. 87
ти відійшов на
олітній голова
ої ради УАПЦ
ЧУК, прожив-
юго життя.

в селі Лук'я-
на Волині в
родині. Ще
епили в його

Церкви й по-
лабуть, христ-
родній дар ба-
у дзеркалі по-
коли бачив він
иск і нищення
1-39 рр. І лише
озволила запе-
не була кара
казав Степан,
ися до розмов
о розум ще не
у передвоєнній
повітрі запах-
ола повела на-
тепана по кри-
к, а згодом ви-
ної Волині й

нськими колю-
колючшим до-
епан одначе не
зати власну ду-
рти. Натомість
ада не одного
юго кроку. Ко-
цо в післявоєн-
м пахло, а чи-
за здобиччею,
багатом стала

ликої Британії
ача штовхнула
громадського й
життя. Спершу
ть голосні пат-
оро зорієнтову-
ий діапазон на-
не вміщується у
розчарувавшись
скеровує свою
ковно-релігійно-
борницька його

вдача не відчужує його від свого бра-
та. Кров все ж є густішою за воду.
Внутрішні аргументи які то тут то
там спалахували серед нас, Степан
сприймав болюче, особливо тоді коли
приходила потреба й необхідність

Бл. пам. Шевчук

сказати слово єдиними устами й єди-
ним серцем поза наші національні
межі. Мабуть, проста вдача й розсуд-
ливість приєднали йому багато при-
ятелів і друзів. Бо й справді не тільки
до останньої хвилини свого наземно-
го життя він був головою парафіяль-
ної Ради.

Бувши поважно хворим, він грав у
шахи, і то для української прослави
(бо був взірцевим шахістом), хоч мав
багато нагод грати в англійських
дружинах. Недарма ж понад 150 гро-
мадян у робочий день прийшли від-
дати Степану останню шану. А мо-
гила утонула в квітах і вінках. Хай
же ці теплі слова згадки про Степана
живуть серед нас.

Покійний залишив горем прибиту
дружину Дагму, дочку-адвоката Со-
ню, й зятя архітекта Василя. Похо-
ваний на Сафрон Гіл кладовищі. Чин
похорону в супроводі парафіяльного
хору, довершили о. протопресвітер М.
Галиця й о. Г. Гусак. Хач чужа зем-
ля йому буде легкою.

Друзі й побратими

АСЛІДУВАТИ

також на побудову церкви
Болвергамптоні та на фонд
хрещення Русі-України.
сь згадав покійну Катерину
ську, її шляхетність та пат-
кий покійна виявила допо-
в таборі втікачам наддні-
Він співпрацював з Покій-
борі ДП, і згадав покійну
товом.

евко Чічак у своєму слові
з о. Сильвестру за відслу-
анахиди, диригентів п. В.
і й хористам за гарний спів,
ртка ОУЖ пані Любі На-
й всім паням за приготу-
їду, і всім присутнім за
ри цій нагоді п. Левко за-
ав на фонд 1000-ліття хре-
сі-України довести пожертву
00 на згадку п'яти ран Хри-
а дозволом п. Левка Чічака
збірку на Фонд Крайового
1000-ліття Хрещення Русі-
зібрано £135.00. За щедру
висловив подяку жертво-
Я. Панас, голова місцевого

Л. Р. Суслик

МІЩИНИ

удила йому прожити та по-
батьківській садибі під рід-
юю.

соціальне походження він
час переслідуваний совет-
адою. Працював у Донбасі і
областях України, не довго
ною повернувся до родини.
това війна дала йому змогу
країну людських мук та
замкнуту комуністичними
Спочатку поселився в табо-
Німеччині, а пізніше знай-
улок, як і інші, в Англії.

У ПАМ'ЯТЬ ДОБРОГО ПАРАФІЯНИНА

31 серпня 1987 року в м. Олдгамі упокоївся в Бозі на 89 році життя бл. пам. **Іван Васильович Черевчин**.

Народився він у Ставропольському краю, де й проживав до другої світової війни. В часі війни вийшов на чужину. Деякий час проживав в Австрії, а в 1947 році переїхав до Великої Британії і поселився в м. Олдгамі, де мав працю, одружився з австрійкою і обидвоє зажили щасливим життям.

Бувши віруючою людиною бл. пам. Іван був членом парафії Св. Покрова УАПЦ у Олдгамі. Протягом 20 років був заступником церковного старости й виконував сумлінно всі свої обов'язки та щедро жертвував на УАПЦ. Занедужавши, він опинився в лікарні де й помер.

Похоронний чин відслужив о. прот. Іван Водолазкий 9 вересня 1987 р. в церкві Св. Володимира при численній участі парафіян, що прибули, щоб відпроводити Покійного на вічний спочинок.

Після похорону в домовіці місцевого Відділу ОУуВБ відбувся поминальний обід, що його приготувало парафіяльне сестрицтво. На заклик

Бл. пам. Іван Черевчин

о. прот. Івана проведено збірку і зібрано на нев'янучий вінок £55.60. Молитвою закінчено поминальний обід.

Вічна пам'ять доброму нашому парафіянинові.

Учасник похорону

У ПАМ'ЯТЬ І. ПОТАПЧУКА

Бл. пам. Іван Потапчук народився 3. 10. 1923 року в селі Шитинь на Волині. У воєнних роках родина вийшла на еміграцію, де їй довелося переживати різні труднощі та ускладнення. Після капітуляції Німеччини проживала в таборах, а в 1948 році прибули до Великої Британії й поселилися в м. Аштоні. Тут Іван одружився, співав у хорах, був вірним УАПЦ і виховував своїх дітей.

Після переїзду хору «Дніпро» до Олдгаму Іван був активним його членом, аж до кінця свого життя. Помер 5. 10. 1987 року в Аштоні, після довгої хвороби.

Похоронного чину довершив о. прот. Іван Водолазкий у церкві св. Володимира в Олдгамі, де бл. пам. Іван був парафіянином. На похорон

Бл. пам. Іван Потапчук

Покійного прибули численно українці й чужинці. При останньому цілуванні друг Покійного п. Мошкун згадав його коротким словом і поклав грудку землі з України в домовину. Опісля домовину перевезли на кладовище в Аштоні, де похоронено Івана біля його батька. На кладовищі прощальне слово сказав о. Іван Водозаський. Після похорону всі переїхали до дому місцевого Відділу СУБ де відбулась поминальна тризна. В

часі тризни промовляв п. Нога з Коventрі який перебував з батьком і Іваном разом у воєнних часах. За згодою родини о. Іван Водозаський проголосив збірку на пресфонд «Відомостей». Зібрано £35.50, і за щедрі пожертви о. Водозаський висловив усім подяку. Жалко що хор «Дніпро» втратив довголітнього свого хориста а наша Церква примірного вірного.

Вічна Йому пам'ять!

Д. В'яжевич

ПОМЕР ІВАН ЦЮРИЧ

22 серпня 1987 року в Манчестері помер бл. пам. Іван Цюрич.

Народився він 11 вересня 1923 р. в селянській побожній родині на Волині. Батьки, що були глибоко віруючі дали синові теж глибоку віру і любов до рідної православної віри й України.

Друга світова війна захопила Івана ще юнаком, але німці забрали його на примусову працю до Німеччини. Після війни Іван не захотів вертати під большевицьку займанщину, і виїхав до Великої Британії. У цій країні він поселився в м. Гал'факсі, мав працю, одружився, і зажив спокійним родинним життям. Як глибоко віруюча людина він включився в місцеву парафію УАПЦ Св. Тройці де протягом багатьох років був скарбником парафії. Бл. пам. Іван був чесною, працьовитою і жертвенною людиною на церковні й національні цілі.

Про Покійного згадав добрим словом о. прот. Іван Водозаський у часі похорону, відмічуючи, що йому було приємно співпрацювати з Покійним, що його парафіяни обирали делегатом на всі З'їзди і Собори УАПЦ не тільки у Великій Британії, але й на континенті. Після свого переселення в Манчестер Іван включився в працю манчестерської парафії УАПЦ. Але на новому місці захворіла дружина Доріс, яка померла і її похоронено в

Бл. пам. Іван Цюрич

м. Ліверпулі, а після її смерті почав хворіти і Іван. Господь покликав його теж до Себе. Бажанням Покійного було, щоб похоронити його в парафії Св. Володимира в Олдгамі. Похорон відбувся 1 листопада 1987 року. Його відслужив о. прот. Іван Водозаський при великій участі друзів, приятелів і громадянства. Похоронено Покійного на місцевому кладовищі в м. Олдгамі.

Хай чужа земля буде Йому легкою!
Друг

ВІДЛІТАЮТЬ СІРИМ ШНУРКОМ...

В неділю, 11 жовтня 1987 року в м. Акрінгтон, Англія, по довгій недужі помер бл. пам. **Василь ГАЙВОРОНСЬКИЙ** проживши 63 роки свого трудолюбного життя. Покійний народився в с. Бужане в Західній Україні. Батьки прищепили йому віру в Бога та любов до України. І цю віру й любов Покійний носив у своєму серці до кінця свого життя. Відбувши полон в Італії переїхав до Англії і поселився в м. Акрінгтон де почав працювати в копальні. Включився до громадської праці в м. Болтоні, був щирим працівником та жертводавцем на українські національні цілі. Не було вигляду повороту в Україну, він одружився, постало сімейне життя, виховав два сини і дві дочки. Покійний Василь залишив у смутку: дружину, двох синів, дві дочки, зятя, невістку та четверо внуків, а в Україні сестру й брата.

Похорон відбувся 14 жовтня 1987

року. Його відслужив о. прот. Іван Водозазський в сослуженні англійського священника, з допомогою п. Волинця. На похорон прибули багато друзів та знайомих з Болтону, Блякбурну, Олдгаму, Стокпорту, Кіхлей і Пітерборо, як також місцеві українці та англійці. На кладовищі попрощав покійного о. прот. Іван, і друг покійного О. Домашовець, пригадуючи важкий тернистий шлях, що його пройшов бл. пам. Василь.

Покійний завжди мріяв про свою улюблену Волинь, про вишневі садки та біленькі хатки. Поминальний обід відбувся в домі п-ва Зборовських. Під час обіду проведено збірку на нев'янучий вінок і гроші призначено на пресфонд «Відомостей» в сумі £20.00.

Спи дорогий земляче, нехай сняться Тобі сни, що в Україні виростають молоді сини.

Учасник похорону

ПОХОРОН ОКСАНИ ВОДОТОВКИ

Парафія Свв. ап. Петра і Павла, УАПЦеркви в м. Лідс відправила на вічний спочинок свою парафіянку **Оксану ВОДОТОВКУ** що упокоїлася 8 грудня 1987 р. в лікарні у Вейкфілді.

Вона народилася 12 березня 1910 р. в селі Вовчок, Чернігівської області. Покійній довелося пережити страшний голодомор в 1932-33 рр. та лихоліття другої світової війни коли німці вивезли її до Німеччини на примусову працю. Переживши ці невігоди, по війні приїхала до В. Британії на працю і поселилася в м. Лідс. Покійна залишила в смутку сина Володимира з дружиною Аннітою, внуків Антона і Марію та правнуків Джеймса і Фіону, брата Михайла Гаращенко з дружиною Галиною.

Похорон відбувся 15 грудня 1987 р. До хати покійної було привезено Покійну у о. настоятель М. Хуторний і

дяк М. Мальна відслужили повний чин похорону в хаті. На похорон зішлись багато парафіян і приятелів покійної. На місцевому кладовищі Ловнесвуд, Лідс у каплиці відправлено Панахиду і перенесено на місце вічного спочинку. Свіжу могилу покрили чудові вінки квітів.

Син покійної Володимир запросив усіх присутніх повернутися до хати покійної де була приготована поминальна тризна. За ініціативою пані Єлени Мос проведено збірку на нев'янучий вінок і на видавничий фонд органу Спархіяльного Церковного Управління «Відомості», зібрано — £26.00.

Нехай чужа, але привітна англійська земля буде їй легкою, а пам'ять вічною. Всім учасникам, щиросердечне спасибі.

Син Володимир з родиною

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Ділимося сумною вісткою з українським громадянством, що 28 листопада 1987 року упокоївся в лікарні м. Волвергемптону бл. пам. **Макарій КУКОБКО (Максим Трухан)**. Макарій народився 24 червня 1908 р. на Чернігівщині. Життєвий шлях поневіряння і переслідування Покійного почався в 1929 р. коли-то загарбницька Москва почала нищення українського народу. Почалися арешти голів родин, яких уважали москалі ненадійними, і їх пізніше з родинами вивозили на далеку Північ, щоб там тяжкою працею, холодом та голодом цілковито знищити.

Макарові вдалося втечею оминати арештування. Він подався на Білорусь де працював лісопильником, де добре платили і були харчі. Це давало змогу Покійному висилати посилки для родини в Україну де вже шалів страшний голод. У часі війни Покійний знайшовся на Заході, а після

Бл. пам. Максим Трухан
(Макар Кукобко)

От. Марко Суйковський служить чин похорону

війни переїхав на постійне життя до Англії. Поселився в Волвергемптоні, де знайшов працю, купив собі дім та зажив спокійним життям.

Був вірним УАПЦеркви, давав щирі пожертви на церковні й національні потреби, й так жив з надією що ще поверне на вільну Батьківщину України. У своєму заповіті залишив на УАПЦ у Вел. Британії £2.000.00.

Минали роки, закралася тяжка недуга, і Господь покликав Макара до Себе, до життя вічного. Похорон відбувся 3 грудня в церкві Св. ап. Петра.

Відслужив похорон о. Марко Суйковський з дяком п. Миколою Кузиком. В похороні взяли участь велике число громадянства, православні й брати-католики, щоб віддати останню пошану своєму братові у Христі, крові й кості. Після похорону відбувся поминальний обід у домівці Відділу СУБ. В часі обіду сказали слово прощання о. Марко, дяк Микола Кузик від Відділу СУБ, а п. Іван Зінкович від парафії.

Вічна пам'ять Покійному!

Управа В-лу СУБ у Волвергемптоні

ПОХОРОН ВАЛЕНТИНИ СОПРУН

В середу, 2 грудня 1987 року в м. Бері упокоїлася в Бозі бл. пам. **Валентина СОПРУН**. Вона народилася 25 жовтня 1911 року біля м. Ромни на Полтавщині. По фаху була вчителька в Україні. В часі другої світової війни переживала великі труднощі. Після війни переїхала з чоловіком до Великої Британії і поселилась у м. Бері. Це була перша українська родина в тому місті.

Бл. пам. Валентина була глибоко віруюча християнка, вірна УАПЦ, свідомо патріотка. Разом з чоловіком брала активну участь у громадському житті, була членом Гуртка ОУЖ, працювала для громадського добра. За те їх шанували і поважали в громаді. 1981 року помер її чоловік Тома, залишивши її самотньою.

З часом і вона почала хворіти і Всевишній покликав її на вічний спочинок. 9 грудня 1987 року о. Михай-

ло Дяченко відслужив чин похорону в церкві Св. Ап. Павла а опісля на кладовищі м. Бері. В похороні взяли участь велика кількість нашого громадянства, що прийшла віддати останню послугу Покійній. На кладовищі прощав Покійну о. Мих. Дяченко і п. П. Гарбуз від української громади, а на поминальній тризні прощала від Гуртка ОУЖ п-ні Віра Загаєвич, яка і подякувала п-ні Ємілії Горбачевській за довголітній догляд і піклування Покійною. Також прощальне слово сказав п. В. Гаргай від місцевого УТКлюбу.

Присутні пожертвували на нев'янучий вінок 29.00, що їх призначено: £20.00 на «Відомості», а £9.00 на пресфонд «Української Думки».

Всім жертводавцям велике спасибі, а покійній Валентині хай чужа земля буде легкою.

Учасник похорону

У ПАМ'ЯТЬ СИНА ХАРКІВЩИНИ

21 жовтня 1987 року в м. Гаддерсфілді упокоївся в Бозі бл. пам. **Степан Терентієвич ШТАНЬКО**. Народився він 6 жовтня 1906 року в с. Абазівка, Харківщина. В часі війни мусив покинути сім'ю і батьківщину та виїхав на чужину. Після скитання переїхав до Великої Британії і поселився в м. Гаддерсфілді.

Був членом Товариства Сприяння УНР та інших громадських організацій, і підтримував їх матеріально і морально. Був вірним УАПЦ і членом парафії у Гаддерсфілді.

В останньому часі хворів і помер у лікарні. Похоронив його о. Мих. Дяченко. Співав дяк п. Бутсан. На похорон прибули численно вірні УАПЦ

і українці-католики, бо всі шанували Покійного. Приїхала на похорон також і дочка Покійного з України Надія, що її він залишив маленькою дитиною. Покійного похоронено на місцевому кладовищі.

Після похорону всі переїхали до дому місцевого Відділу СУБ де п-ні Кибалюк з дочкою приготували поминальну тризну, (п. І. Кибалюк займався похоронними справами). В часі

поминальної тризни на заклик п. Іванова всі присутні пожертвували замість нев'янучого вінка по £5.00 на пресфонд «Відомостей», «Української Думки», «Мети» і £13.00 для Комітету УАПЦ на відзначення тисячоліття хрещення України.

Всім щедрим жертводавцям сердечне спасибі, а Покійному вічна пам'ять.

Учасник похорону

ПОМЕРЛА ДОБРА ПАРАФІЯНКА

27 листопада 1987 року відійшла у вічність вірна подруга парафіянина парафії Св. Покрова в Брадфордї Андрія Булиги — бл. пам. **Анна БУЛИГА** з роду Ануціята. Анна народилася 14 січня 1919 року в с. Шурлана пов. Карсета в Італії. Ставши дружиною Андрія Булиги Анна полюбила нашу Українську Автокефальну Православну Церкву і неодноразово обдаровувала нашу парафію УАПЦ у Брадфордї. 1982 року вона разом з чоловіком купили в Греції паникадило для нашої церкви, яке завжди буде пам'яткою по ній.

Щонеділі Анна з чоловіком ходили до церкви. Вона була добра господиня і два роки тому вони купили гарний дім — бунгало, що його добірно встаткували. На жаль, в половині 1987 року Анну навістила хвороба, лікарське піклування не помагало і їй довелося йти на операцію. На превеликий жаль лікарі знайшли в Анни невилічиму хворобу і після кількомісячного терпіння Анна закінчила свій життєвий шлях у Су-Райдер домі в Оксенгопі. Анну відвідували її чоловік, друзі, а о. митроф. прот. М. Хуторний уділив їй Св. Причастя.

Похорон відбувся 3 грудня 1987 р. в церкві Св. Покрова в Брадфордї, а потім на кладовищі Навбуд, де вже похоронені багато українців. Багато друзів і громадян супроводили Покійну в останню путь. На поминках що відбулись у прицерковній залі проведено збірку і зібрано £47.00, що їх призначено — £14.00 на церкву в Брадфордї, а £33.00 на «Відомості».

Бл. пам. Анна Булига

Хай з Богом спочиває Анна, вірна дружина Андрія, а йому всі висловлювали співчуття і бажали доброго здоров'я. Андрій є кольпортером видань Волинського Товариства та одним із ініціаторів його засновання в Англії. Хай праця для громади помагає йому в дальшому житті.

Вічна пам'ять покійній Анні!

Віра Смерека

УПОКОЙ ГОСПОДИ ДУШІ СПОЧИЛИХ РАБІВ ТВОЇХ

3 серпня 1987 року в м. Бадфорд помер бл. пам. Іван **АБАКУМЕНЬ**, проживши 77 років. Чин похорону відслужив о. митроф. протоієрей Михайло Хуторний. Похоронено Покійного на кладовищі Набвуд, Шіплей.

6 жовтня 1987 року в м. Бадфорд упокоївся в Бозі бл. пам. Іван **ТАРАБАН**, на 69 році життя. Похоронив Покійного о. митроф. прот. Михайло Хуторний. Похоронено Покійного в спільній могилі на кладовищі Скулмор, Бадфорд.

7 листопада 1987 року в м. Ковентрі відійшов у вічність на 74 році життя бл. пам. Григорій **КЕРНОС**. Чин похорону відслужив о. протоієрей Григорій Гусак, похоронивши Покійного на кладовищі Сант Пол, Ковентрі.

10 листопада 1987 року в м. Бадфорд померла на 82 році життя бл. пам. Єлена **АРМ'ЯНСЬКА**. Похоронив Покійну о. митроф. прот. Михайло Хуторний, на кладовищі Андер кліф, Бадфорд.

27 листопада 1987 року в м. Бадфорд відійшла у вічність бл. пам. Анна **БУЛИГА**, на 68 році життя. Чин похорону відслужив о. митроф. прот. Михайло Хуторний. Похоронено Покійну на кладовищі Набвуд, Шіплей.

28 листопада в м. Волвергемптоні упокоївся бл. пам. Макар **КУКОБКО** (Макар **ТРУХАН**), проживши 79 років. Похоронний чин служив о. Марко Суйковський на кладовищі Бушбері, Волвергемптон.

2 грудня 1987 року в м. Бері відійшла у вічність бл. пам. Валентина **СУПРУН**, на 76 році життя. Похоронив Покійну о. Михайло Дяченко на місцевому кладовищі.

8 грудня 1987 року в м. Лідс упокоїлася в Бозі бл. пам. Оксана **ВОДОТОВКА-ВУД**, проживши 77 років. Чин похорону відслужив о. митроф. прот. Михайло Хуторний на кладовищі Лоусвуд, Лідс.

12 січня 1988 року в м. Ноттінгхамі помер на 78 році життя бл. пам. Данило **НАГОРНИЙ**. Похоронив Покійного о. прот. Григорій Гусак на місцевому кладовищі при Воллатон Ровд, Ноттінгхам.

23 січня 1988 року в м. Бадфорд відійшов у вічність бл. пам. Павло **МОЗОЛЬ**, проживши 84 роки. Чин похорону відслужив о. митроф. прот. Михайло Хуторний. Похоронено Покійного на кладовищі Набвуд, Бадфорд.

26 січня 1988 року в м. Бадфорд відійшла у вічність на 90 році життя бл. пам. Віра **РАДОСТОВЕЦЬ**. Похоронив Покійну о. митроф. прот. Михайло Хуторний, на кладовищі Шулмур, Бадфорд.

25 січня 1988 року в м. Глостері помер бл. пам. Йосиф **ВЕЛИНСЬКИЙ** на 78 році життя. Чин похорону відслужив о. протопресвітер Сильвестер Богатирець. Похоронено Покійного на кладовищі Коней Гіл у Глостері.

30 січня 1988 року в м. Глостері упокоїлась у Бозі бл. пам. Марія **ЛЕВКІВСЬКА**, проживши 79 років. Похоронили Покійну о. протопресвітер Сильвестер Богатирець і митроф. протоієрей Михайло Хуторний на кладовищі Стонегавз, біля Глостеру.

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

ШЕЛУНИМОЯ МОГИЛАМИ ПОМЕРЛИХ САМІТНІХ

НАШИХ ПАРАФІЯН — ВІРНИХ УАПЦ!

ХРЕЩЕННЯ

П-во Олександр і Дженефа Марунчак, охрестили свого сина Пилипа 19. 5. 1985 року. Таїнство Хрещення уділив о. протопр. М. Галиця. Хресні батьки: Ігор Маськів і Марлин Галенгер.

*

П-во Петро і Ніна Якимюк, охрестили свою донечку Наталію 19. 10. 1986 року. Таїнство Хрещення уділив о. протопр. М. Галиця. Хресні батьки: Олександр Марунчак і Деніс Сампле.

*

П-во Юрій і Анна Шуляк, охрестили свою донечку Миколину Людмилу 20. 4. 1987 року. Таїнство Хрещення уділив о. протопр. М. Галиця. Хресні батьки: Петро Якимюк і Єлисавета Твід.

*

П-во Алберт і Маргарета Чапман, охрестили свого сина Джефрі Давид 21. 6. 1987 року. Таїнство Хрещення уділив о. протопр. М. Галиця. Хресні батьки: Василь Соборай і паніматка Зінаїда Галиця.

*

П-во Марко й Аніта Чуйко, охрестили свою донечку Рахилу 8. 8. 1987 року. Таїнство Хрещення уділив о.

протопр. М. Галиця. Хресні батьки: Патрик Ірсон і Леслі Кей Ірсон.

*

П-во Лидсей Едвард і Марія Карр, охрестили свою донечку Фіону Марію 16. 8. 1987 року. Таїнство Хрещення уділив митроф. прот. Михайло Хуторний. Хресні батьки: Дерек Карр і Гіанна Фостер.

*

П-во Іван і Ольга Робертс, охрестили свого сина Юліана Івана 29 листопада 1987 року. Таїнство Хрещення уділив митроф. прот. М. Хуторний. Хресні батьки: Мирослав Попадинець і Джені Бігнел.

*

П-во Іван і Ольга Робертс, охрестили свою донечку Надію Лавру 29 листопада 1987 року. Таїнство Хрещення уділив о. митроф. прот. Михайло Хуторний. Хресні батьки: Ігор Попадинець і Ліда Лінн Робертс.

*

П-во Ігор і Лінда Альферовс, охрестили свого сина Олександра Ніколая 16 січня 1988 року. Таїнство Хрещення уділив о. митроф. прот. Михайло Хуторний. Хресні батьки: Карен Букловскіс і Ерік Яніс Рудцітс, і Роналд Йосип Паттерсен.

Весільне прийняття у Волвергемптоні

Збірки, пожертви, дотації та фінансові звідомлення**ФУНДАТОРИ І ДОБРОЧИНЦІ ЮВІЛЕННОГО ФОНДУ
1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ**

Об'єднання бувших Вояків Українців у Великій Британії	£100.00
Йосиф Ярмусь — Ноттінггам	£ 30.00
Микола Давидюк — Редінг	£ 20.00
Збірка на похороні С. Штанька в Рочдейлі	£ 13.00

**ПОЖЕРТВИ НА ЮВІЛЕННИЙ ФОНД 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ
РУСИ-УКРАЇНИ — НА ЗБІРКОВІ ЛИСТИ**

Листа ч. 2, Брадфорд — £15.00. Збірщик Іван Сапко. £10.00: Марія Дума, £5.00: Михайло Денко.

Листа ч. 14, Рочдейл — £18.00. Збірщик Степан Савченко. По £5.00: І. Лічман, Яків Іванько; по £3.00: Іван Мозговий, Микола Надьоха; £2.00: Андрій Обельтук.

Листа ч. 21, Ковентрі — £110.00. Збірщик Х. Нога. £25.00: Дмитро і Зіновія Болянівські; по £10.00: Григорій Губар, Степан Фещук, Антоніна Фещук, Петро Нога, Станіслав Богданович, Микола Сидоренко; по £5.00: Василь Чумаченко, Василь Тунік, Марія Тунік, Харлампій Нога, пані М. Нога.

Листа ч. 23, Гаддерсфілд — £15.00: Іван Кибалюк.

Листа ч. 36, Ліс — £25.00. Збірщик Ольга Шкандрій. По £5.00: д-р Олекса Воропай, М. Гаращенко; по £3.00: М. Матківський; по £2.00: В. Волошин, І. Носал, Микола Мальна, Люба, Ольга Шкандрій; по £1.00: О. Гоголь, В. Лепеха.

ФОНД ДОСЛІДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ 1932-1933 РР.

Іван Штука — Кардіф

£ 50.00

ПРИНАГІДНІ ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД «ВІДОМОСТЕЙ»

Зібрано на похороні Івана Потапчука в Олдгамі	£ 35.00
Зібрано на похороні Степана Шевчука в Лестері	£ 33.75
Зібрано на похороні Степана Славницького — Дарбі	£ 29.20
Зібрано на похороні Лени Тертичної — Манчестер	£ 27.00
Зібрано на поминальному обіді в річницю смерті Василя і Розалії Біликів у Престоні	£ 25.00
Анна Долган з Брадфорду, з нагоди Хрещення України пожертвувала на нев'янучий вінок на могилу батьків	£ 20.00
Зібрано на похороні М. Гріндея — Гаддерсфілд	£ 20.00
Зібрано на похороні Василя Гайворонського — Акрінгтон	£ 20.00
Зібрано на похороні Уляни Сойко — Німеччина	£ 5.00
Зібрано на похороні Степана Штанька — Рочдейл	£ 5.00

ІНДИВІДУАЛЬНІ ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД «ВІДОМОСТЕЙ»

Пилип і Олександра Тараненки — Балдок — Лондон	£300.00
Левко Чічак — Інвалідська оселя — Чіддінгфолд	£ 25.00
Степан Антонюк — Болтон	£ 6.00
Микола Сай — Олдгам	£ 4.00
Іван Стрільковський — Дарбі	£ 2.00
Інж. Вячеслав Коханівський	£ 1.00

ПОЖЕРТВИ НА УАПЦЕРКВУ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Михайло Ключник — Діннінгтон	£1000.00
Лука Хейнус	£ 500.00
М. Матвій	£ 15.00

ВСІМ ЖРТВОДАВЦЯМ — ЩИРА ПОДЯКА !

РОЗКЛАД ВЕЛИКОДНІХ БОГОСЛУЖЕНЬ У ПАРАФІЯХ УАПЦ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

о. протопресвітер Сяльвестер Богатирець

РЕДІНГ: Страсний Четвер, 7 квітня — 4.00 год. пополудні — Страсті Господні.
Страсна Субота, 9 квітня — 4.00 год. пополудні — посвяч. пасок.
Великдень, 10 квітня — 12.00 год. дня — Великодні години і Св. Літургія.

Провідна субота, 16 квітня — 11.00 год. дня — посвячення пам'ятника на могилі бл. пам. Макара Волощука і Панахиди за замовленням.

ГЛОСТЕР: Вербна неділя, 3 квітня — 11.00 год. дня — Св. Літургія і посвячення верби.

Страсна Субота, 9 квітня — 11.00 год. дня — посвячення пасок.

Світлий Понеділок, 11 квітня — 11.00 год. дня — Св. Літургія.

БРИСТОЛ: Страсна Субота, 9 квітня — 1.30 год. попол. — посвячення пасок.

Хомина неділя, 17 квітня — 11.00 год. дня — Св. Літургія і Загальна Панахида.

о. протопресвітер Михайло Галиця

ЛОНДОН: Вербна неділя, 3 квітня — 10.00 год. дня — Св. Літургія і посвячення верби.

Страсний Четвер, 7 квітня — 7.00 год. увечері — Страсті Господні.

Страсна П'ятниця, 8 квітня — 2.00 год. пополудні — Вечірня і винос Плащаниці.

Страсна Субота, 9 квітня — 10.00 год. ночі читання Діалнь Апостолів.
12.00 год. ночі початок Воскресної Служби Божої, посвячення пасок. Опісля спільне Свячене в прицерковній залі.

о. митрофорний протоієрей Михайло Хуторний

БРАДФОРД: Вербна Неділя, 3 квітня — Св. Літург'я і посвячення верби.

Страсний Четвер, 7 квітня — 6.30 увечері — Страсті Господні.

Страсна П'ятниця, 8 квітня — 6.30 увечері — Вечірня і винос Плащаниці.

Страсна Субота, 9 квітня — 10.45 ночі — читання Діалнь Св. Апостолів. 12.00 год. ночі — початок Воскресної Служби Божої і посвячення пасок.

ЛІДС: Страсна Субота, 9 квітня — 4.30 пополудні — посвячення пасок.

Хомина Неділя, 17 квітня — Свята Літург'я.

В часі Провідного тижня Панахиди на могилах покійних за домовленням.

о. протоієрей Афанасій Максимук

МАНЧЕСТЕР: Вербна Неділя, 3 квітня — 11.00 год. — Св. Літург'я і освячення верби.

Страсна П'ятниця, 8 квітня — 4.00 год. пополудні — Вечірня і винос Плащаниці.

Страсна Субота, 9 квітня — 4.00 год. пополудні занесення Плащаниці і освячення пасок.

Великдень, 10 квітня — 11.00 год. дня Великодня Св. Літургія.
Неділя Св. Хоми, 17 квітня — 11.00 год. дня — Св. Літургія, Загальна Панахида. Святковий обід у прицерковній залі.

о. Михайло Дяченко

РОЧДЕЙЛ: Вербна неділя, 3 квітня — 10.30 год. — Св. Літургія і посв. верби.
Страсний Четвер, 7 квітня — 6.00 год. увечері — Страсті Господні.
Страсна П'ятниця, 8 квітня — 5.00 год. попол. — Вечірня, винос Плащаниці.
Страсна Субота, 9 квітня — 10.00 год. ночі — читання Діань Св. Апостолів. 11.30 год. — Полуношниця і занос Плащаниці.
12.00 год. ночі — Великодня Св. Літургія і освячення пасок.
(Церква буде відчинена з вечора, щоб забезпечити приміщенням тих, що прибудуть з далеких місцевостей. Так само на Великдень можна буде перебути в прицерковній залі, поки не курсуватиме публічний транспорт).

о. протоієрей Іван Водозазький

ОЛДГАМ: Субота Лазарева, 2 квітня — 4.00 год. попол. — освячення верби.
Страсний Четвер, 7 квітня — 6 год. увечері — Страсті Господні.
Страсна П'ятниця, 8 квітня — 3.00 год. пополудні — Вечірня і винос Плащаниці.
Страсна Субота, 9 квітня — 10.00 год. ночі — читання Діань Св. Апостолів. Полуношниця і занос Плащаниці.
12.00 год. ночі — Початок Воскресної Служби Божої і освяч. пасок.
Світла Субота, 16 квітня — 1.00 год. пополудні — Панахиди і освячення могилок.

КІХЛЕЙ: Субота Лазарева, 2 квітня — 11.00 год. дня — освячення верби.
Страсна Субота, 9 квітня — 3.00 год. пополудні — освячення пасок.
Світла Субота, 16 квітня — 10.00 год. дня — Панахида і освячення могилок.

ГАЛІФАКС: Вербна неділя, 3 квітня — Свята Літургія і освячення верби.
Страсна Субота, 9 квітня — 5.00 год. пополудні — освячення пасок.
Світла Субота, 16 квітня — 11.00 год. дня — Панахиди і освячення могилок.

ПРЕСТОН: Страсна Субота, 9 квітня — 12.00 год. дня — освячення пасок.

о. Марко Суйковський

ВОЛБЕРГАМПТОН: Великдень, 10 квітня — 12.00 год. дня — Великодня Св. Літургія і освячення пасок.

о. протоієрей Григорій Гусак

НОТТІНГГАМ: Страсна Субота, 9 квітня — 4.00 год. пополудні освяч. пасок.
Великдень, 10 квітня — 12.00 год. Великодня Св. Літургія.

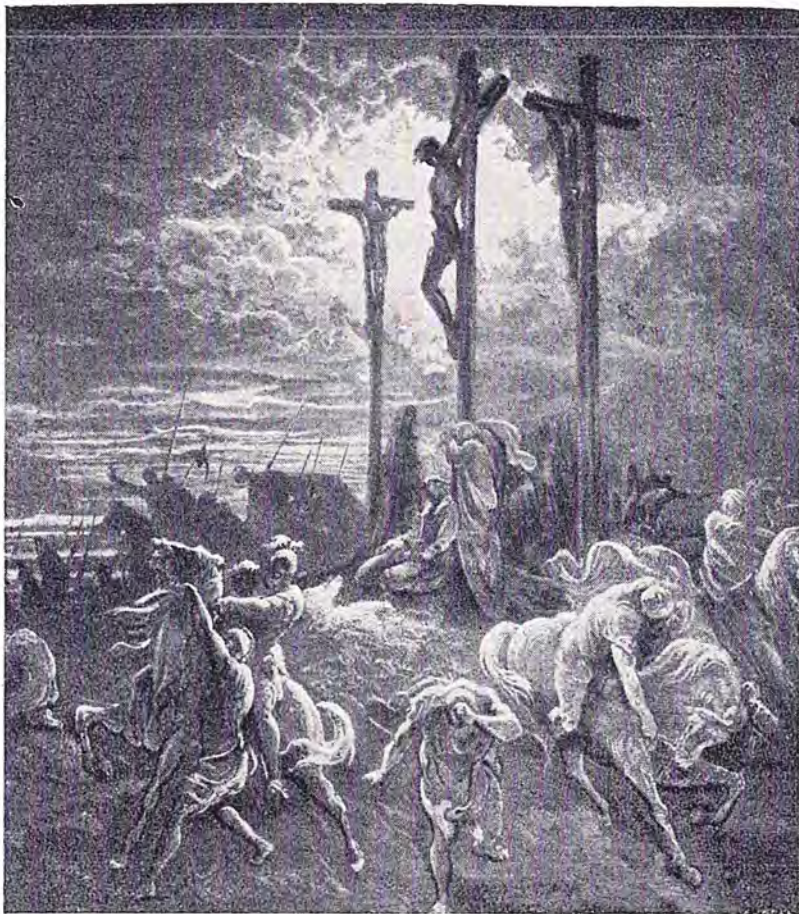
КОВЕНТРИ: Вербна неділя, 3 квітня — 12.00 год. — Св. Літургія і осв. верби.
Страсна Субота, 9 квітня — 1.15 год. пополудні — освячення пасок.
Світлий Понеділок, 11 квітня — Св. Літургія.
Неділя Св. Ап. Хоми, 17 квітня — Св. Літургія, Панахида і проводи на кладовищі.

о. протоієрей Григорій Лазієнко

ДАРВИ: Вербна неділя, 3 квітня — 10.00 год. дня — Св. Літургія і осв. верби.
Страсна Субота, 9 квітня — 10.00 год. ночі — читання Діянь Св. Апостолів.

12.00 год. ночі — початок Воскресної Служби Божої і освяч. пасок.
Неділя Св. Ап. Хоми, 17 квітня — 10.00 год. дня — Св. Літургія.
Загальна Панахида і Літії на могилах.

ЛЕСТЕР: Страсна Субота, 9 квітня — 5.00 год. пополудні — освяч. пасок.

Церква Видубецького монастиря

Ст. В. Конаш-Конашевський, Св. Апостол Андрій на київських узгір'ях